SAYI : 35
EYLÜL 2013

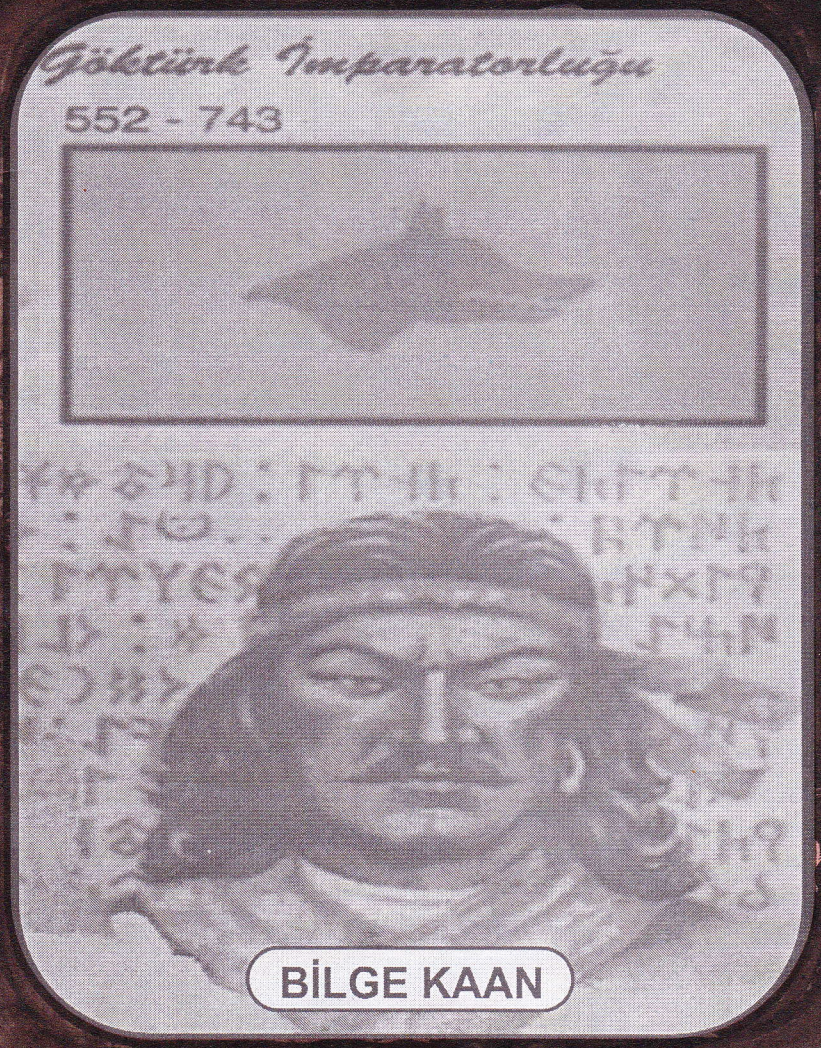

NEVZUHUR

EDEBİYAT · KÜLTÜR · SANAT

NEVZUHUR

Edebiyat - Kültür - Sanat

SAYI: 35 EYLÜL 2013

SAHİBİ :
MUSTAFA AKBABA

GENEL YAYIN YÖNETMENİ :
ALİ DEMİREL

YAYIN KURULU :
BEKİR KARA
HASAN TÜLKAY
MEHMET ERÇİN

ADRES :
Atatürk Cd. 1306 Sk.
Akbaba Apt. No.: 1/2 ANTALYA

TLF.: 0 (242) 241 80 62 - 63

BELGEGEÇER : 0 (242) 241 41 74

e-posta: alidemirel47@hotmail.com

ISSN : 1308 - 1403

BASIM YERİ :
TUNAHAN OFSET MATBAACILIK
Tel : 0 (242) 248 90 88
e-mail: tunahanofset@hotmail.com
Sinan Mh. Atatürk Cd.1254 Sk.
Rıfat Türkcan Psj. No.:14 / 7 ANTALYA

YAYIN TÜRÜ:
Yerel - Süreli
İki ayda bir yayımlanır.

NEVZUHUR'da yayımlanan yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir.

NEVZUHUR'da yayımlanan eserlere telif hakkı ödenmez.

NEVZUHUR
Bir kültür hizmeti olup, para ile satılmaz.

NEVZUHUR'da
Yayımlanan bütün yazıların sorumluluğu yazarına aittir. Gönderilen yazıların yayımlanması, Yayın Kurulu'nun kararına bağlıdır. Yazılar yayımlanmasa da iade edilmez.

BU SAYIDA

KALLEŞÇE ÖLDÜRÜLEN TÜRK BAŞBUĞLARI
ALİ DEMİREL

QIZ
İNDİGAM YAŞAR

EDAM
İNDİGAM YAŞAR

EYLÜLÜN MÜTEVÂZİ ADAMI
ANDAÇ

ÇEŞNİ
MUSTAFA AKBABA

BEKLEMEK
SELMA YILMAZ

YILDIRAY
NAZİFE ÇELİK ÜNAL

YUSUF YÜZLÜ
FİLİZ ALTIOK DURAK

BİLGELİĞİNİ ve ZERAFETİNİ LÂLENİN SIRRINDAN ALAN ŞAİR ABDULLAH SATOĞLU
İLTER YEŞİLAY

AĞIR KOŞMA
İBRAHİM BERBER

OKUYUCU İLE SOHBET

Değerli NEVZUHUR dostları;

Henüz sıcaklar devam etse de Eylül ayı ile birlikte sonbahar yüzünü göstermiş oldu. Pek çok şaire, ressama, romancıya, hikâyeciye ilham kaynağı olan ve kültür faaliyetlerinin yeniden canlandığı sonbahar...

35. sayımıza ALİ DEMİREL'in, *KALLEŞÇE ÖLDÜRÜLEN TÜRK BAŞBUĞLARI* başlığını taşıyan yeni yazı serisinin ilkiyle başlıyoruz. Türk devlet başkanlarına düzenlenen suikastlardan bazılarını ele alan yazarımız, bu kahredici hadiselerden dolayı vatan ve milletin hatta bütün insanlığın ne büyük zararlar gördüğüne dikkatleri çekerek, bazı şeylerin farkına varmamızı sağlamaya çalışıyor. Bu yazı serimiz önümüzdeki sayılarda da devam edecek.

ANDAÇ; *EYLÜLÜN MÜTEVAZİ ADAMI* adını verdiği yazısında, Mustafa AKBABA'nın şiir dünyasına bir yolculuk yapıyor. Her kişi elbette pek çok özelliği ile benliğini ortaya koyar ama bir kişinin sadece şiir yönünün bile geniş ilgi çekici ve örnek alınacak bir şekilde anlatılmış olmasına pek rastlanılmaz. Burada yazanın ustalığı ile tanıtılanın da saygın özelliği birleşmiş durumda. Zevkle ve ilgiyle okuyacağınızı umuyoruz.

MUSTAFA AKBABA da bu sayıda siz okuyucularımıza, kültürümüze yapılan saldırıların dilimizden başlayarak nerelere kadar götürülmek istendiğini; sıkmadan, çerez tadında veriyor. Kısaca ele aldığı her konuya ilginç başlıklar koymuş; ağız tadının yerine akıl ve yüreğe tat veren çeşnileri harmanlamış. Aslında çok çok şey yazılabilecek bu konularda yazarımız; kısa kısa ama öylesine çarpıcı örnekler vermiş ki, meramını anlamayana davul zurna az gelir. Zevkle ama acı bir tebessümle okuyacağınızı umduğumuz hoş bir yazı...

NAZİFE ÇELİK ÜNAL; *YILDIRAY* adını verdiği hikâyesi ile sayfalarımız arasındaki yerini alıyor. Hemen her öğretmenin ilginç hikâyeleri olan öğrencileri olur. Ama bazı öğrenciler olur ki; kişiliği ile ve daha çocukken karşılaştığı hayat mücadelesi ile sıra dışı olurlar. Bir öğretmenin böylesi öğrenci(leri)si olması yetmez, o öğretmenin olanları hikâye etme yeteneğinin de olması gerekir. İşte bu iki özelliğin bir araya geldiği ilginç bir hikâye sizi bekliyor...

İLTER YEŞİLAY; günümüzün ünlü şairlerinden Abdullah SATOĞLU'nu tanıtıyor. Edebiyatla ilgili olanlar hele hele şiir sevenler bu ismi elbette çok duymuşlar ve okumuşlardır. Böylesi bir şairimizi kısa bir yazı ile tam olarak tanıtmak elbette mümkün değil. Sayın İlter YEŞİLAY, Abdullah SATOĞLU'nu çok kısaca tanıtmış ama okuyunca anlayacaksınız ki, bu kadarı bile koca şaire bakış açınızı etkileyecek...

Bu sayımızın şiirlerine gelince: FİLİZ ALTIOK DURAK; *YUSUF YÜZLÜ*, SELMA YILMAZ; *BEKLEMEK*, İBRAHİM BERBER; *AĞIR KOŞMA*, Azerbaycanlı Şair İNTİGAM YAŞAR; *QIZ* ve *EDAM* ünvanlı şiirleri ile 35. sayımızı renklendiriyorlar.

36. sayımızda buluşmak dileğimizle...

www.mustafaakbaba.com adresinden menüdeki *NEVZUHUR* link'ine tıklayarak bütün arşivimize ulaşabilirsiniz.

NEVZUHUR

KALLEŞÇE ÖLDÜRÜLEN TÜRK BAŞBUĞLARI

ALİ DEMİREL

Yeryüzünde tarihler boyunca çeşitli ulusların devlet kişileri, suikastlar düzenlenilerek öldürülmüşlerdir. Şu kesin gerçek asla unutulmamalıdır ki; suikast düzenlenen ve de öldürülen devlet kişisi sayısı en çok Türk Ulusundan olmuştur. Bu konuda dikkat çeken bir başka husus ise şöyledir: Diğer ulusların devlet kişileri veya başkanları; iktidar kavgası şeklinde iç çekişme sonucu veya bir başka ulus veya uluslar ile çıkar çatışmasına dayalı dış sebeplerden ötürü öldürülmüşlerdir. Oysa; Türk devlet kişilerinin, özellikle de başbuğlarının (başbuğ = gâvurcası imparator) öldürülmesi kesinlikle bir başka millet(ler)in veya devlet(ler)in sinsice suikast düzenlemeleri sonucunda olmuştur. Bundan çok daha önemlisi ise; Türk başbuğlarına düzenlenen suikastların gerekçesi, kişisel olmadığı gibi herhangi bir ulus veya devletler ile çıkar çatışmasının da ötesindedir. Biliyorum şu yazdıklarımdan, Türk başbuğlarına suikast düzenlenmesinin nedenini anlamak pek kolay değil (anlayan anlıyor ya...). Aşağıda yazacağım bazı suikastları anlatırken bu konuya açıklık getirmeye çalışacağım. Ama meselenin özünü kavramak için, yani Türk Ulusuna karşı ezelden beri süregelen evrensel düşmanlığın sebebinin tam olarak anlaşılması için sadece bu konuda bir yazı yazılması gerekir (umarım ileriki sayılarımızın birinde bu olacak).

Şimdi gelelim suikastlara. Ezelden beri Türk devlet kişilerine hatta Türk milletinin bütün varlığına kasteden bedhahlar hep olagelmiştir. Bu yazımızın içinde; söz konusu ettiğim bütün suikastları anlatmam elbette mümkün değil. Sadece Türk devlet başkanlarına düzenlenen sinsi suikastların hepsini dahi yazmaya sayfa sayımız yetmez. Yazacaklarım kısaca; özetin de özeti şeklinde, Başbuğ konumunda olan devlet başkanlarımızdan bazılarının neden öldürüldüğü ile ilgili irdelemeler yapmak olacak. Bu arada hemen belirtmem gereken bir şey daha var. Aşağıda yazacaklarım hakkında elbette bazı bilgileriniz vardır. O bildiklerinizin tamamı yabancılar tarafından yazılmış, az bir kısmı hariç büyük bölümü Türk düşmanları tarafından yazılmış ve de yaklaşık yüzde doksanı yalan olan bilgilerdir. Bütün dünyada özellikle de Türk ulusunun kişilerinde yanlış ön yargı oluşturmak üzere kurgulanmış hikâyelerdir. Sözde Türk tarihçilerinin yazdıkları da kaynak olarak onlara dayanmaktadır. Eğer şunu diyorsanız 'ben sadece gâvurlara inanırım, onlar ne yazdıysa doğrudur' işte böyle diyorsanız, siz bizden değil onlardansınız, haydi size güle güle...

MİLLETİMİZİN ULU BAŞBUĞLARINDAN ATTİLA (ATTALA) HAN'IN ÖLDÜRÜLMESİ

Soru şu: Başbuğ Attila Han'ı niçin öldürdüler? Bu soruya yanıt verebilmek için Attila Han'ın neler yaptığına bakmamız gerekmektedir. Attila daha çocukluktan delikanlılığa geçerken babası Boncuk Han tarafından Roma'ya gönderilmiş, orada uzunca bir süre kalmıştır. Flavius Aetius tarafından Roma'da konuk edilen Attila, Vatikan'ı, dolayısıyla Hıristiyanlığı tanıma ve inceleme fırsatı bulmuştur. Başbuğ Boncuk Han'ın oğlu olduğundan zaten çok iyi yetiştirilen Atilla, Roma İmparatorluğunda konuşulan hemen bütün dilleri bilmekteydi, Latince'yi ise ana dili kadar iyi biliyordu. Gerek Batı Roma İmparatorluğunu gerekse Doğu Roma İmparatorluğunu çok iyi tanımış olan Atilla; onların nasıl bir barbarlar topluluğu olduklarını anlamıştı. Dahası onların sapık dini inançları olduğunu da tespit etmişti. Attila, Türk Hun İmparatorluğunun başkenti olan Eçelkent'e (Etzelburg) günümüzde Macarların 'Attila Kent' dedikleri, o zamanın başkentine döndüğünde saraydakilere ve arkadaşlarına Roma'yı anlatırken: "Şimdi beni iyi dinleyin ama sakın gülmeyin. Onlar, üç tane Tanrı var diyorlar, Tanrı'nın birinin anası varmış yani Tanrı'yı bir kadın doğurmuş! Sonra da birileri o Tanrı'yı çarmıha gerip öldürmüş..." demeye kalmadan onu dinleyenler kahkahayı basarlar. Tek Tanrı, Ogan Tanrı, kimse bilmez nicedir, denilen Tanrı inancının barbarlar tarafından ne hale getirildiğine o an gülmüş olabilirler ama genç Attila daha derin düşünüyordu.

Emmisi Rua'nın ölümü üzerine Türk Hun İmparatorluğunun başına geçen Attila (M.S) 434 yılında Başbuğ olmuştur. Dünyanın tek yöneticisi olmak istiyordu. Türk töresini, dolayısıyla Tek Tanrı inancını bütün dünyaya hakîm kılmak amacındaydı. Bu amacına ulaşmak için insanları öldürmek, yok etmek değil onların doğruya yönelmelerini sağlamak istiyordu. Bu uğurda gerekirse savaşmalıydı. Öyle de yaptı. Avrupa'nın, Fransa dahil hemen hepsini ele geçirdi. Ordularının önünde direnecek bir güç yoktu. Batı ve Doğu Roma İmparatorluklarını doğru inanca ve töreye yöneltmek istiyordu yani amacı onları yok etmek değildi. O kadar ki; Batı ve Doğu Roma İmparatorluklarını, zor duruma düştüklerinde hep korumuş kollamıştır. Bu tutum sadece Attila ile başlamış değildir, ondan önceki başbuğlar da aynı tutum ve davranış içinde olmuşlardır.

Doğu Roma İmparatoru Türk Hun İmparatorluğunun kendilerini koruyup kollaması anısına İstanbul'a Arkadias Sütunu'nu (Dikilitaş) yaptırdı. Böylesine iyi niyetli yaklaşıma karşın her iki Roma İmparatorluğu da sapıklıktan ve düşmanlıktan vazgeçmiyorlardı. Başbuğ Attila Han, doğru yola gelinceye kadar onların güçlenmesini istemiyordu, bu amaca yönelik olarak hem Batı Roma'ya hem de Doğu Roma'ya ağır vergiler uygulayarak baskı altında tutuyordu. Zaman zaman da üzerlerine yürüyerek onları iyice sindiriyordu. Sadece Roma İmparatorluklarına değil Avrupa'nın neresinde bir kavim, bir topluluk, bir millet insanlık dışı davranışlar içine giriyorsa; Attila ordusunun başına geçip onları sert şekilde cezalandırıyordu. Aslında her iki Roma dahil bütün Avrupa milletleri Türklerin dini inancının ve Türk Töresinin Tanrısal olduğunu biliyorlardı. Bildiklerinden dolayı Türkleri ve Başbuğ Attila Han'ı: Latince konuşan milletler FLAGELLUM DEİ, İngilizce konuşanlar SCOURGE OF GOD, İtalyanca konuşanlar FLAGELLO Dİ DİO, Fransızca konuşanlar FLEAU DE DİEU... Yani TANRI'NIN KIRBACI olarak tanımlamış ve benimsemişlerdir. Ne ilginçtir ki; sapık inançlı ve barbar Avrupalı ta o zamanda da Türklere karşı düşmanlıktan vazgeçmemişlerdir. Er meydanında savaşarak yenemedikleri Türk Ulusuna karşı mutlaka gizli ve sinsi planları hep olmuştur.

Başbuğ Attila Han, çok bilgilidir, çok akıllıdır dahası Avrupalıları çok iyi tanımaktadır. Düşmanlar Türkleri mertçe savaşarak yenemeyeceklerini bildikleri için, dünyanın Türk inancına ve Türk töresine göre yönetilmesini engellemenin sinsi yollarını arıyorlardı. Başbuğ Attila Han öldürülürse amaçlarına ulaşacakları kanaati ile sürekli fırsat kollamaya ve dalavere çevirmeye başladılar. Defalarca suikast girişiminde bulundularsa da Attila'nın yanına bile yaklaşılamadı. Ancak bir seferinde; Doğu Roma İmparatorluğunun başkenti İstanbul'da bir plan hazırlandı. Yapılan hazırlıklara göre başarı yüzde yüz gibiydi. Attila'nın yakın korumaları ve Hun Çaşıtları (haberalma elemanları) sayesinde Başbuğ büyük bir tehlikeyi kıl payı atlattı. Suikast girişiminin İstanbul'da planlandığı anlaşılmıştı. Doğu Roma İmparatoru III. Valentinianus'un paçaları tutuştu, korku dağları sardı! Suikast planını beraber hazırladıkları, devlet adamı ve yakın çalışma arkadaşı olan Chrysaphius'u suçladı. Kendisinin haberi bile olmadığını, bu düşmanca girişimi onun yaptığını ileri sürdü. Elbette bunları demesi yetmezdi; Chrysaphius'un kafasını kestirdi ve 'işte suçlu bu' diyerek Attila'ya gönderdi. Böylece Doğu Roma imparatoru kellesini kurtardı ama Türk devletine daha da ağır vergiler ödemek zorunda kaldı.

Ve yıl 453 Başbuğ Attila Han öldürüldü. Zehirlenerek öldürüldüğü kesin gibi... Pekiyi bu iş nasıl oldu? Bilinmiyor. Sanki tam olarak biliniyormuş gibi hikâyeler yazılmış, onlara göre: Başbuğ Attila Han genç bir kızla evlenmiş. Akşam yemeğinden sonra yeni hanımı ile yatmaya gitmiş. Sabah, yeni gelin bağırıp ağlıyormuş, bakmışlar ki Başbuğ kan kusmuş ve ölmüş! Zaten öyle bir hastalığı varmışmış!.. Yerseniz! Bunları o zamanki bir Türk kaynağı yazıyor mu? Yok, varsa bile artık yok. Kimler yazıyor? Kimler yazmıyor ki; gelmiş geçmiş pek çok Avrupalı tarihçiler yazıyor, Hıristiyan din adamları yazıyor, Haçlılar yazıyor dahası Avrupa dışındakiler yazıyor hatta Araplar bile yazmış. İyi ama bunlar yazdıklarını nereden almışlar? Hepsinin de kaynağı aynı veya kaynağın kaynağı durumunda olanlar da hep aynı. Kim o kaynak? Batı Roma İmparatorluğunun güvenilir devlet adamı, o zamanın dışişleri bakanı, uluslararası büyükelçisi, dahası Roma İmparatorunun danışmanlarından biri olan Romalı Priskos. Priskos'un bu özelliklerinin yanı sıra bu konuyla ilgili diğer bir özelliği ise yazar olması, hatta tarih yazması. Dahası var, Roma'nın bu seçkin devlet adamı, Atiila'yı yakından tanımakta ve sık sık Türk başkentine gelerek onunla görüşmektedir. O kadar ki Atilla ile neredeyse arkadaş denilebilecek bir samimiyetleri vardır... Şimdi sıkı durun: Priskos, Attila'nın ölümünden sonra bu konuyla ilgili olarak tam 20 yıl (yirmi yıl) susmuş, hiçbir şey yazmamıştır. Neden? Yoksa yazdı da ortada mı yok? Priskos'un 20 yıl sonra yazdıklarının da (eğer o yazdıysa); sonraki yüzyıllarda, çeşitli kişilerce yazılmış olanlara pek uymadığı, yani kaynak gösterilende de o bilgilerin olmadığı iddia ediliyor! Zaten yazılanların büyük bir çoğunluğunun efsane, hikâye ve nereden alındığı belli olmayan ama Türkleri ve Başbuğ Attila'yı barbar gibi gösteren uyduruk kâğıt parçaları olduğu net olarak anlaşılmış durumda.

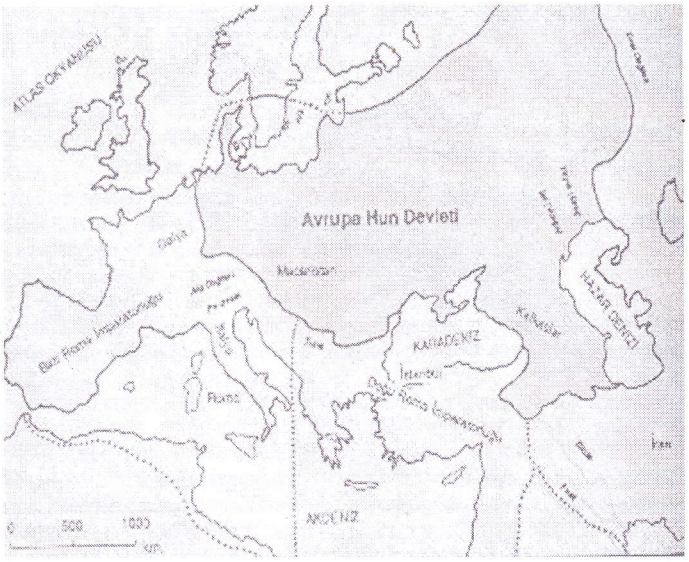

Anlaşıldığı gibi Ulu Başbuğlarımızdan biri olan Attila Han, Yerlik'in uşakları tarafından sinsice, muhtemelen zehirlenerek öldürülmüştür. Evlendiği kız zehirlemiş deyip işin içinden çıkılamaz. Suikastın asıl failleri açıkça belli! Yoksa belli değil mi?

Başbuğ Attila, Ulu Tanrı'nın varlığına bütün benliğiyle inanmış, tanrının yolu olan Türk Töresini bütün insanlığa mal etmek için çabalamış, Başbuğluk yaptığı 19 yıl içinde maddi ve manevi pek çok başarılar sağlamış bir Alperendir. Günümüz Avrupa'sının pek çok, insan onuruna yaraşır değerleri, Hun Başbuğluğundan miras kalan kutsal ahlaki anlayışlardır. Günümüzde bile özellikle Macaristan'da hatta Almanya'da Hun Başbuğluğu (imparatorluğu) ve de Başbuğ Attila unutulmamış, saygıyla anılmaktadır...

Attila Ata! Tanrı'nın Kırbacı kıyamete kadar yeryüzünde var olacaktır.

Sen Uçmağ'da rahat ol... Ruhun şad olsun.

BAŞBUĞ BİLGE HAN'IN ÖLDÜRÜLMESİ

Türk Ulusu, özellikle dar günlerinde veya büyük – kutsal bir mücadeleye girişeceğinde, olağanüstü yöneticiler çıkarmıştır. Böylesi durumlar evrensel bir işleyişin sonucudur. Hepsi ulusumuzun içinden çıkmışlardır ama onların Tanrı katından görevlendirildikleri kendilerinin de ifadesidir. İşte böylesi Yüce Başbuğlarımızdan biri de Bilge Han'dır. Bu saygıdeğer atamız da öldürülmüştür. Neden?..

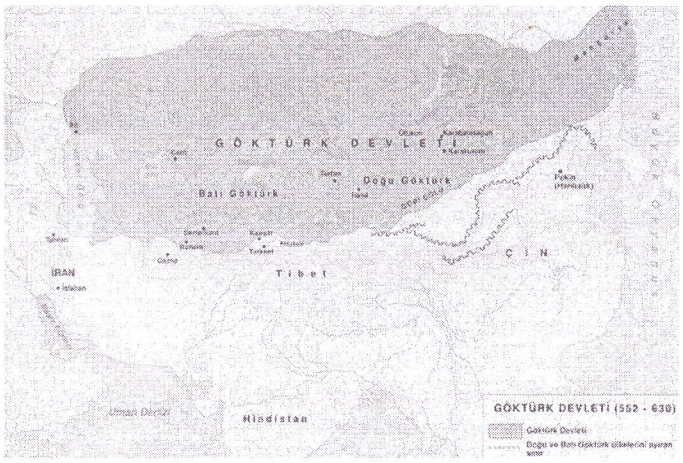

Büyük çabalar sonucu Türk Ulusunun hemen hemen bütün boyları bir araya toplanarak büyük bir başbuğluk kurulmuştu. Kurulan devletin içinde yer alan bütün kişilerin yaşam koşulları yükseltilmeli, devlet güçlü hale getirilmeli ve tabi ki 'Tanrı Tek' inancı yüreklere işlenip Türk töresi de tam olarak uygulanmalıydı. 50 (elli) yıllık fetret devrinde başsız bırakılan Türk Milleti çok yıpranmıştı. Bilge Han nasıl bir millete baş olmuştu, kendinden öğrenelim: *"Hiç de zengin bir ulusa Han olmadım. Kursağında aş olmayan, sırtında giyecek bulunmayan, sefil ve perişan bir milletin başına geçtim."* Böylesine bitkin hale düşmüş olan Türk ulusunu ayağa kaldırmak için olağanüstü çalışmalar yapıldı. Başbuğ Bilge Han mücadelesinde yalnız değildi; çok yetenekli bir bilge kişi, aynı zamanda Başbuğ'un kayın atası olan Tonyukuk Ata, gelmiş geçmiş en ulu devlet kişilerimizdendir. Başbuğ'un bir başka yardımcısı ise; devlet kişisi olmanın yanı sıra askeri bir deha olan kardeşi Kül Tekin idi. Bu üçlü ekibin olağanüstü gayretleri sonunda Asya'da Türk birliği sağlandı. Başbuğluğa bağlı bütün boylar zenginleşti. Millet, Tanrı'dan kut bulmuş (Yüce Yaratıcı tarafından nurlandırılmış) bir millet olduğunun bilincini pekiştirdi. Başbuğ durumu şöyle açıklıyor: *"Tanrı buyurduğu için, devletim, kısmetim var olduğu için, ölecek milleti diriltip besledim. Çıplak milleti elbiseli kıldım. Fakir milleti zengin kıldım. Az milleti çok kıldım. Değerli illiden, değerli kağanlıdan daha iyi kıldım. Dört taraftaki milleti hep bağlı kıldım, düşmansız kıldım. Hepsi bana itaat etti."* Başbuğ, Türk Birliğinin ve Türk Töresinin ebediyen sürmesini istiyordu, bunun için Türk Milletinin birlik ve beraberlik içinde olması gerekiyordu. Birlik ve bilinç olduktan sonra korku yoktu. Bilge Han şöyle diyor: *"Türk milleti işit: Üstte gök basmasa, altta yer delinmese, ilini, töreni kim bozabilir?"*

Bilge Han kendisi için şöyle diyor: *"Ben, Tanrı'ca gökte yaratılmış bilge Kağan... Ben ki Tanrı'nın izniyle tahta oturmuş Bilge Kaan..."* Anlaşılacağı gibi ne denli bir kutsal görev üstlendiğinin farkındaydı. Başbuğluk sınırları içindeki Türk boylarının refahını artırıp, inançlarını ve Türk Töresini pekiştirdikten sonra; Ulu Tanrı'ya imanın ve de Törenin yeryüzüne yayılması çabalarına başladı. Türk Töresine bağlı bir dünya devleti istiyordu. Türklerin bu amacını iyi bilen, o çağın Asya'daki Erlik'in uşağı konumunda olan Çinliler hemen harekete geçtiler. Kendileri Türk oldukları halde Türk Birliği içinde yer almayan Basmıllarla, Kırgızlarla ayrıca Kıtay ve Tatabılarla anlaşan Çinliler, ortak bir ordu oluşturdular. Aslında Çin ordusu zaten sayıca

çok üstündü ama yine de çevrede ne kadar, Türk Başbuğluğu içinde yer almayan topluluk varsa hepsini bir şekilde kandırarak yanlarına aldılar. Birlikte oluşturdukları ordu o günün koşullarında çok büyüktü; 300.000 (üçyüzbin) askerden oluşan bu ordu Türk devletini yok etmek amacıyla hazırlanmıştı. Durumu haber alan Göktürk Başbuğluğu (imparatorluğu) yetkilileri hemen karşı önlemleri almaya başladılar.

KÜL TİGİN

Türk çehresinin saf biçimi (M.S. VIII. Asır)

Apa Tarkan (genel kurmay başkanı) Kül Tekin komutasında, savaş için harekete geçen Türk ordusu çok güçlü olan düşman ordusuyla direk karşı karşıya gelmedi. Önce Basmılların topraklarına girip Kansu başta olmak üzere bütün Basmıl ülkesini altüst etti yağmaladı. Ülkelerini kurtarmaya gelen Basmıl ordusu Beşbalık'ta kuşatılarak mağlup edildiler. Ardından aynı şeyi Kıtayların topraklarında yaptı... Artık düşmanın müttefik ordusu dağıldı herkes kendi ülkesinin derdine düştü. Birleşik düşman ordusundan ayrılan Tatabı ordusunu da yolda yakalayan Göktürk ordusu, onları da perişan etti. Bu durumda Çinliler daha da korkmaya başladılar. Türkleri savaşarak alt etmelerinin mümkün olmadığını iyice anlamışlardı. Hele Könges dağında Çinli general Ku komutasındaki 40.000 (kırkbin) kişilik Çin ordusunu yakalayan Göktürk askerleri; Könges Dağını onlara mezar etti, 30.000 (otuzbin) Çin askeri öldürüldü... Bütün bu olanlardan sonra Çin'in yöneticileri birdenbire barışsever ve dost postuna bürünüverdiler. Ticaret başta olmak üzere her konuda Türklerle mülayim, olumlu hatta edilgen ilişkiler geliştirmeye başladılar.

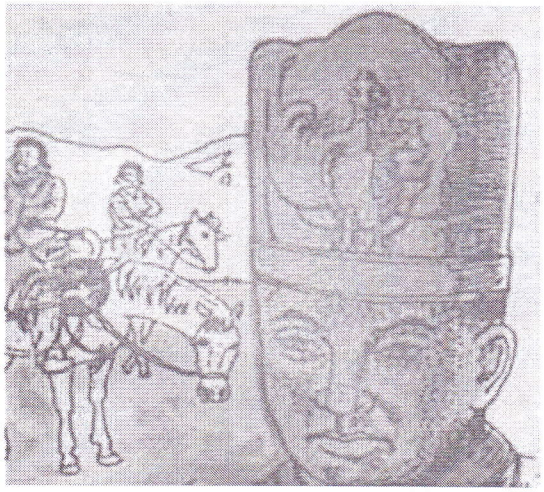

ATUN UKUK (TONYUKUK)

Temelde Türk devlet yöneticileri de sürekli bir düşmanlıktan yana değillerdi dolayısıyla iki millet arasındaki ilişkilerin düzelip gelişmesinden yanaydılar. Amaaaa şunun da bilincindeydiler, düşmana asla güvenme! Başbuğ Bilge Han Türk Milletini ta o

zamandan uyarmış: *"Çin milletinin sözü tatlı, ipek kumaşı yumuşak imiş. Tatlı sözle, yumuşak ipek kumaşla aldatıp uzak milleti öylece yaklaştırırmış. Yaklaştırıp, konduktan sonra, kötü Şeyleri o zaman düşünürmüş. İyi bilgili insanı, iyi cesur insanı yürütmezmiş. Bir*

insan yanılsa kabilesine, milletine, akrabasına kadar barındırmaz..." Böylesi uyarılar varken dahi bazı kişilerin aldandıkları tarihler boyunca hep görülmüştür.

Türk Milleti yücelmeye başlamıştı. Böyle sürdüğü takdirde, bırakın diğer küçük toplulukları Çin Milleti bile Tek Tanrı'ya inanır hale gelebilirdi. Türklerin mutlaka durdurulması gerekiyordu. Savaşarak, zorla bunu başaramayacaklarını anlamış olan Çinli yöneticiler, sinsi planlar yapmaya ve uygulamaya koyulmuşlardı bile. İki milletin birbirine yakınlık duymadıkları hatta düşman oldukları zamanlarda bile Türklerin içinden kendine casus ve mankurt edinen Çinliler, artık rahatça girip çıktıkları Türk yurdunda devlet yönetiminde olanlardan bile casus edinmişlerdi. Bunlardan en başta geleni ise, günümüzdeki anlamıyla devlet bakanı olan Buyruk Çor denilen haindi. Yanındaki yardımcısı ile birlikte sık sık Çin ülkesine giden ve çeşitli bahanelerle Çin'de uzunca süreler kalan Buyruk Çor, Çin yöneticilerin elinde maşa haline gelmişti. Burada hemen araya bir hususu sokmak istiyorum; Bir Türk, başka bir milletin yetkilileriyle çaşıtlarıyla temas halindeyse, başka ülkelere sık sık gidiyor ve onların içinde kalıyorsa, hele bu kişi devlet görevlisi veya Türk milletinin içinde tanınan biri (sanatkar-yazar vb.) ise ve de yabancıların tezgahından – rahlesinden (okulundan) geçmiş ise; inanın %95 oranında o artık haindir. O artık Türk Milletine düşman, düşmana ise dost olmuştur. Ne yazık ki bizim milletimiz içinden böyleleri oran olarak dünya ortalamasının çok üstündedir.

Neyse yeniden hain Buyruk Çor'a dönelim. Çinli yöneticilerden neler aldıysa ayrıca ne vaatlerle kandırıldıysa Başbuğ Bilge Han'ı, yardımcısıyla birlikte, Çin'den getirdikleri zehirle zehirlediler... Daha ölmeden zehirlendiğini ve kendisini Buyruk Çor ile yardımcısının zehirlediğini anlayan Ulu Başbuğ o an emir verir ve ikisinin de kellesi alınır... Neye yarar ki?.. Bilge Kağan'ın cenazesi 22 Haziran 735 tarihinde ("domuz" yılının 5. ayının 27'sinde) büyük bir törenle defnedildi... Göktürk Başbuğluğu (imparatorluğu) bir daha toparlanamamış, Türk Milleti Tanrısal görevini, geçici olarak kısa bir süre yerine getirememiştir. Devlet bir süre daha varlığını sürdürse de...

Sonuç olarak, Yerlik'in Asya'daki uşakları tanrısal gelişimi bir süre için sekteye uğratmışlardır o kadar. Dostlar üzülmesin, düşmanlar sevinmesin; Tanrı'nın Kırbacı, Allah'ın Kılıcı olarak görevi yine devam ettirecektir.

O, 19 yıl Şad olarak 19 yıl da Başbuğ olarak Ulu Tanrı'ya ve Türk Milletine hizmet etmiş Yüce Atalarımızdan biridir. Sayın Başbuğumuz Bilge Han Atamız! Uçmağda sakın mahzun olmayasın; ayyıldızın, bozkurtların ve de bütün Türk milleti, senden bize ulaşan bayrağı dalgalandırıyoruz. Kıyamete kadar da dalgalandıracağız...

Ruhun Şad olsun...

EDAM

İNTİGAM YAŞAR

O şairi niyə edam etdiniz?
Gunahını deyin, barı bilinsin.
Bəlkə onun kimiləri yenə var,
Əgər varsa, əməlindən çəkinsin.

Deyin, niyə susursunuz adamlar?
Deyin, onun gunahının adını.
Bu gün edam kötüyünün yanında,
Boynubükük durub onun qadını.

Yoxsa, sizde danışmağa üzmü yox?!
Yoxsa, sizde danışmağa sözmü yox?!
Baxışları yerə dikib,susmayın,
Əlləri qoynunda qalan qadınla,
Göz-gözə gəlməyə sizdə gözmü yox?!

O şairin günahını mən deyim,
Ağ varaqlar taleyində ləkələrin müellifi,
Bu əməllə "gunahkardı" bu "zalım",
Bəs, sizlərin günahınız niyə günah sayılmır?
Bəs ədalət, yuxusundan nə səbəbə ayılmır?!
Sizlər vuran ləkələrin niyə sorğu-sualı yox?
Sizlər vuran ləkələrin niyə günah-babalı yox?
O ləkədən nəçə-nəçə insanların taleyine vuran da siz,
Ağ varaqlar taleyine ləkə vuran bir şairin,
"Günahkardı"- söyləyərək,
Utanmadan, çəkinmədən lap qəsdinə duran da siz.

***

NOT: *İntiqam Yaşar (Cavanşir İntiqam Yaşar oğlu)3 oktyabr 1990-cı ildə Gədəbəy rayonunda anadan olub. Azərbaycan Universitetinin filologiya fakultəsini bitirib. 2012-ci ildə "Nurlan" nəşriyyatında "İlk görüş" adlı şeirlər kitabı çapdan çıxıb. Dünya Gənc Türk Yazarlar birliyinin üzvüdür.*

QIZ

İNTİGAM YAŞAR

Yuxuma qonaq gəlmişdin,
Adını unutduğum qız.
Bulaq kimi qaynar olan,
Gözünü qurutduğum qız.

Öz bildiyini sayanda,
Dərd üstümə əl qoyanda,
Dünyada cana doyanda,
Dərdimi ovutduğum qız.

Rast gəldin necə birinə?!
Bağlandın qəm zəncirinə.
Öz yaşamım xatirinə,
Həyatdan soyutduğum qız

EYLÛLÜN MÜTEVAZİ ADAMI

ANDAÇ

Sabahın ilk saatleriydi. Balkonumda oturmuş, sallanan sandalyemin ritmik gel-gitleri arasında, her fırsatta anlatmaktan usanmadığım manzarayı seyrediyor, günün ilk kahvesini yudumluyordum. Kadife örtüsünden sıyrılmaya çalışan karanlık, ışığın uzanabildiği yerlerde yerini aydınlığa bırakarak günü müjdeliyordu. İnceden esen rüzgârın taşıdığı, eski bir aşkın parfümü gibi havaya yayılan hoş kokuları içime çektim.

Antalya'da eylûl yaz aylarından sayılır. Aralığın sonlarına doğru çınarlar eylûlünü giyinmeye soyunurlar, Kaleiçi'nin duvarına yaslanmış koca çınar da bunlardan biriydi. Altın, bronz ve bakır tonlarına bürünmüş, sayıları bir hayli azalan yapraklarının toprağa salınışlarını seyrederken, kuruyan yapraklarının üzerine basıldıkça ses veren çıtırtılarını sessizliğin içinden duyar gibiydim. O da damarlarında biriktirdikleri gizli sırlarıyla bezediği kilimini sererek mevsimin muhasebesine oturmuştu. Çıplak dallarının aralarından, arkasında saklanan falezler görünmüş, dalgaların kayalara vurduğunda, saçılan havai fişeklerinin sorgulamalarına direnerek karşı koyuşları, manzaranın doyumsuzluğuna katkıda bulunuyorlardı.

Kahvemi yudumlarken bir yandan da; hem kendisi hem de kalbi Akdeniz iklimi gibi olan sevgidaşım Mustafa Akbaba'nın; NEVZUHUR'un 30. sayısında yayınlanan; "EYLÛL DENİZİNDE BİR MARTI " adlı şiirini okuyordum. Güne şiirle başlamıştım. İçinde bulunduğum ânı düşündüğümde gülümsedim. <İçinde umudu kalmayanın uykularını şiirler böler.> sözünü hatırlamıştım. Şiirin etrafında dolanırken, içine çekileceğimi biliyordum. Bahaneye gerek yoktu. Yoğunlaşmaya başlayan düşünüşlerimin sürüklenişine karşı koymadım.

EYLÛL DENİZİNDE BİR MARTI

Eylûl denizine konmuş bir martı
Çok kanat çırpmaktan oldukça yorgun
İlgilendirmiyor şimdi bol balık
Bir tane küçücük olsa da olur
Eylûl denizine konmuş bir martı
Beyaz düşleriyle bembeyaz durur.

Sükûnet...Sükûnet...Derin sükûnet
Poyrazlar çekilmiş, sessiz ortalık
Uzak iklimlerden akisler vurur
Geceler tükenmiş, şafaklardadır.
Eylûl denizine konmuş bir martı
Ufuklar ötesi ufuklardadır.

Şiiri bitirdiğimde Akbaba'nın dünyasındaki sessizlik, başlarda yarım kalmış bir iş gibi görünse de sonrasındaki dizeler, onun sessizliğini bozan cığlığa dönüşerek, özlemlere sarılmış kabullenmeyi hissettirmişti. Kayıplarımızın gönülde bıraktıkları izler derindir ve kolayına silinmez, zira alnımıza yazılmıştır çizgileri.

Gerçeğin düşlerle harmanlandığı şiirler konu olunca; yaşamı şiirce karşılayan şairin yol gösterici rehberliğine ihtiyaç duyulur. Satır aralarındaki manâ kıvrımlarına dokunduğumuzda; şiirin okuyucu ile bütünleşmesi kaçınılmazdır. Tabii ki okuyucunun da kalbi yazan kadar saf olabilmelidir. Zira kader saf kalpli şairleri efsane yapmak için nakışlarını ancak o zaman işlemeye başlayabilir.

Zor olan verdiğimiz kararlar değildir, onlarla yaşamaktır. Akbaba'da zor olanı seçmiş, artık sahip olunamayacak eylûlündeki mazi hatıralarını kuytularından çıkartıp, mısralarına taşıyarak yaşatmayı seçmişti. Şiirdeki manâ yükü yoğulaştıkça üzerime üzerime geliyordu. Dizeler arasındaki nakışın iplikleri mantığı, dokuması ise; kalitesini ortaya koymuştu.

Kadim yaşam yolculuğunu daima barışık olduğu şiirlerinde eylûl ile özdeşleştirmiş olan Akbaba, hayallerinin sonsuz boşluğunda maziye emanet ettiği beyaz düşlerini, suskunluğunun çığlıklarında, martının kanatlarına yükleyip de şiirinin zeminine yaydığında; 'eskide benden ne kaldıysa eylûlün kıyısına taşıdım.' diyordu.

Onun ufuklarına baktığımda, şiirinin derinliklerine gizlenmiş kazanışların yanında kaybedişlerin çoğunlukta olmasını önemsemeyen kabullenişini görebiliyordum.

İlhamının fısıldadığı dizeleri, silik bir gölgenin peşine takılmadan maziden sırlar gizleyerek işleyen; Antalya'nın derinliklerinde köksalan gövdesinin taşıdığı koca kalbi ve bir çınarın tasvirine en çok yakışan duruşuyla; ' yine benimle mi uğraşıyorsun?' diyen gülümsemesi, gözlerimin önünde beliriverdi. Bence uğraşılmaya değerdi. İçimdeki bir ses;' mademki güne şiirle başladın, onun eylûl temesini diğer şiirlerindeki kalp atışlarıda da aramalısın.' dedi. Eylûle yabancı değildim. O mevsimi yaşayan insanların kesişen hayelleri olması doğaldı. Aynı yollarda yürür; aynı köşelerde çakışırdı düşünüşlerimiz. Can alıcı betimlemelerine yabancılık çekmeden dokunabilirdim.

Eylûl temalı şiirlerini okumaya başladığımda; zamanın her köşesinden toplayıp getirdiği hatıralarını, biriktirdiklerinin birer yansıması olduğunu görebiliyordum. Onun şiirlerine akması boşuna değildir. Kalıcı kıldıkları hemen herkesin ortak duygularıydı. Bir bakıma< şairler şiirlerini geleceğe taşırlar.> sözünü pekiştiriyordu. GÜL FANTEZİSİ adlı kitabının kebice'si (kitap kurdu) olabilmek için, soluklaşmış sayfalarına ,âdeta bir sınavın heyecanını duyarak; ürkütücü olmayan yoğun bir sis içinde, rüyadaymış gibi kayarak; dizelerinin arasında kayboldum.

Çıktığım bu ilginç yolculuğa daha iyi hazırlanabilmek için martıların yardımına ihtiyaç duyacaktım. Nasıl olsa onlar,rızalarını almaya gerek kalmadan, çağrıldıklarında gelen mazi taşıyıcısıydılar. Aslında, maişetleri için harâmiliğe soyunmuş sokak çocukları gibi davranışlarını bir kenara koyacak olursak, cığlıklarından başka bir şeyleri yoktu gariplerimin. Şairler kendi cığlıklarına onları ortak ederler, anlam yükleyip ruh verenler olurlardı. Onlar da gümüş kanatlarında taşırlardı kanayan yerlerimize gölgelerini. Nihayetinde gerçekler, şairlerin ötelerinde bir yerlerde değiller miydi?...

Önümde uzanmış devasa palmiyelerin, yapraklarının saçakları arasından görünen Martı Kalesi'ne (Sıcan Adası) güneş ışıklarını dokundurmuş; ada sakinleri karanlığın altından kurtulmanın telaşıyla, rüzgârda savrulan konfetiler gibi anılarla yüklenmiş kanatlarını çırparak çağrıma uymuşlar, yaklaştıkça büyüyorlardı. İçimde kıpırdanan duyguların ürkek, biraz da çekingen, çıkacağım yolculuğa beni hazırlamalarına fırsat tanıdım. Yazmaya değer bir konunun kıpırtıları, kalbimin ritmine eşlik etmeye başladığında; içinde bulunduğum Hakikatler Meydanı'ndan uzaklaştım.

Böyle bir yolculuk için, büyücü çırağının parmağını oynatmasına ihtiyaç duymadan meydanın kenarında, kocaçınarın gölgesinde kurulmuş atlıkarıncanın yanında olmak yeterliydi. Atlıkarıncanın sahibi; ak saçlı, nur yüzlü biriydi. Bana yakın bir dostumu hatırlatmıştı. Eliyle döndürdüğü atlıkarınca; çocukluğumun işaretlerini kaybetmemiş, renkli şekerler gibi tılsımlı dekoru, oldukça davetkâr görünüyordu. Çocukluk heyecanımla, tahtadan yapılmış martıya bindiğimde; eylûlün fecr'ine doğru yükselirken, yanımda beliren martılar, ağızlarında getirdikleri el değmemiş hatıraların tatlarına ortak ettiler. Şimdi sizlerle onları paylaşabilirim.

BEYAZ

Bir beyaz güvercin gelip kondu
bu sabah pencereme
bakıştık bir müddet
hatırlattı bana yaş günümü
sonra tekrar ucup gitti
geldiği gibi
ufuklara doğru
çevirdim yönümü.

Bir gül açtı bahçemde
bu sabah
bembeyaz bir gül
nedense boynu
toprağa doğru bükük
hüzzam besteler duydum
kırık dökük.

Bir martı süzüldü
tepemde
bu sabah
beyaz köpüklerden
daha da beyaz
sonra takılıp
bir yelkenlinin peşine
uzaklaştı gözden
hüzün gönderdi
biraz.

Beyaz kelimesinin çağrışımından bahsetmek gerekirse; ışığı olduğu gibi iade eden renk olarak biliriz. Çünkü enerjiye, mücadeleye ihtiyacı yoktur. Beyaz ayrıca Cennet de demektir. Bu yüzdendir ki şairler beyazı saflık, arınmışlık, olgunluk, kemâle ermişlik manâlarında kullanırlar. Akbaba da şiirinin özünde bunu öne çıkartmıştı. Şimdi, unutulmaz hatıraların rengi olan beyaza yaklaşabilirim.

Ak sayfalar üzerindeki ak'lar, gölgelere sığınmadan ne de güzel belirginleşmişti. Şiir bittiğinde; düşünüşlerim kalbimden yola çıkarak gözlerimin önünde canlandığında, şiir beni alıp götürmüştü.

Beyaz güvercinin çağrısına uyarak peşine takılan ayaklarımla, kapıdan yürüyüp mazi yolculuğuna çıktım. Bahçelerden geçerken, boynu bükük duran beyaz gülün seslendirdiği hüzzam bestelerin eşliğinde sahile indim. Kanatlarından uçuşan hüznün esintilerini yüzümde hissederken; beyaz bir martının süzülürken;' zaman kimseyi beklemez.' cığlıklarıyla bir yelkenlinin peşine takılıp gidişini seyrettim.

İşin öznesi, eylûl simgesi altında hatıralar uğurlanırken şiirin tınısı; bitişe yaklaşıldığını hissettiriyordu insana. Akbaba, hiç uyumayan duygularını şiirinin içinde canlı kılmış, hüzne sarılı olsalar da hatıralarına sahip çıkarak eylûlünün beşiğinde dinlendirmişti beni.

Atlıkarıncanın tahta martısının yorgun kanatlarına bağlanmış düşünüşlerim, beni başka bir kıyıya yanaştırdığında, sırlarla bezenmiş eylûlünün başka bir yüzüyle karşılaştırdı.

EYLÛL HÜZNÜ

Titretir gönlümüzü ince, gizli bir elem
Ne kadar zevk alsak da doyamadık o hazza
Eylûlün hüznü bizi sarıyorken dem be dem
Şimdiden hasret kaldık geçtiğimiz o yaza.

Eylûl, herkesin uğrayacağı yol üzerindeki, yorgun yılları dinlendirdiğimiz ıssız bir han gibidir. Akbaba, ritmini kaybetmeyen kalbini, sonbaharlarla gelen düş rüzgârlarının üşütmeye başladığını hissettiğinde; eylûlünün limanında cıpası ancak su'ya değmiş, unutulmaya yelken açmış yaşanmışlıklarıyla yüzleşir. Hasretinin yansımasını şiirinin aynasında görebiliyordum.

Bizden imtina eden aşkların cirit attığı gençlik günlerimizde bize ıztırab veren tutku ve coşkunluklarla yanımıza aldığımız en değerli şey; düşüncesiz çılgınlıktan başka bir şey değildi. O zamanlar şiirsel gemilerde yol alır,limanların sayısına aldırmadan; kim ola, yâr ola.. dediğimizde; nice sevgi ateşlerinin su'ya düşüp de yandığına aldırmaz; kanatsız ucup bulutlarla yarışırdık. Ne zaman martılar yanımızda belirip; ' sizin kanatlarınız yok uçamazsınız. Zira haraba yüz tuttu gülüstan' dediklerinde, ayaklarımız yere değmiş, eylûlün geldiğini ancak o zaman anlamıştık. Şiir bunu çok iyi tasvir etmişti.

Zaman çabuk geçmiş olmalı ki atlıkarıncanın dönüşü yavaşladığında; sahibi bu sefer beni, yağız bir atın üzerine bindirerek; yel gibi bir hızla, mazinin başka bir bilinmezinin dizeler dansına doğru savurdu.

EYLÛL SERİNLİĞİ

Bu gün hâlâ dönse de yavaş yavaş serimiz
Yansısa da etrafa, zahiridir ferimiz
Dil revnâk bestelerin tatlı terennümünde
Eylûl serinliğini hissetmekte tenimiz.

Eylûl, insanı bir kere eline geçirmeye görsün. Yalnızlaştırdığında, ışığını yansıtan ve sisli ufukları aydınlatan, çok uzaklardaki fener gibi duran dolunay'ın sıcaklığına sığındırır, karanlığın bilinmezinden kurtulmak için ıslıklar çaldırır adama. Hüznün beşiğindeki anılar; beraberinde getirdikleri birikmişlikler yumağının çözülme vaktini belirler. Sevgiler, aşklar, tatlı ve acı anılar, çözülen o yumağın ipleri gibi, başka türlü biçimlenerek, renkleri soluklaşmış olsalar da yeni bir giysi biçiminde sırtımıza aldığımız olurdu. Bizi ısıtacak olan da eski giysinin kokusu sinmiş iplikleri arasında nefes almaya çalışırlardı. O iplikler, sızlayan yerlerimizi ısıtacak olandır artık. Eylûl belki de onun için eylemlere fırsat tanımazdı.

GÜL FANTEZİSİ nin sayfaları arasından, başka bir zaman perdesini aralamak üzereydim ki ,ak saclı adam; atlıkarıncanın diğer kahramanlarıyla beni tanıştırmayı kafasına koymuş olmalı, yavaşladığımda efsane kahramanını canlandıran gizemli deniz atına bindirerek, maziye takrar saldı beni.

MÂZÎ EFSÂNESİ

Bana şarkılar söyle, şöyle eskiden olsun
Mâzîden bir şey anlat, gönül baştan şâd olsun
Bana bir resim göster, geçmişi hatırlatsın
Efsûnlu rüyalara gözüm kanarak baksın
Bir sevdadan bahseyle yürekleri tam yakan
O gözleri tasvîr et, yaş yerine kan akan
Hasılı, kaldırıver o zaman perdesini
Görelim doyasıya mâzî efsânesini.

Kapı aralığından duyulan geçmişin ayak seslerini bitirdiğimde; yürüyüşe çıkmış bir çiftin el ele vermiş haline benzer nefis bir uyum içinde mazi terennümlerini içimde canlandırmış, dili kusurlu olmadığı için düşüncelerini mükemmel ifade etmişti. Onun duygusal gönül takvimini rahatlıkla seyredebiliyordum.

Geçmişin ne zaman içeri gireceği belli değildir. Geldiğinde sizi alır, yollarında sürükleyebilirdi. Geçmişle barışık iseniz yürüyüş keyiflidir; değilseniz sizi acı bekler. Akbaba, kutsal bir yemin gibi hatıralarını, yürek yangınlarıyla da olsa; sırı dökülmemiş kelimeleri seçerek işlemişti. Zaman perdesini araladığında; efsanelerini seyrederken gördüğüm muhteşem tabloda; şair kalbinin hep gurbette olduğunu görebiliyordum.

Akbaba, eylûlünün içinde yaşasa da; hatıralarına asla o mevsimi yaşatmayı revâ görmemiş, her dem teze tutarak şiirine işlemişti. Bu şiir, ruh ve düşünce dünyasının derinliklerinde biriktirip olgunlaştırmış; harmonisi muhteşem ve aynı zamanda, onun dünyasındaki en güzel şiirlerinin başında yer aldığını rahatlıkla söyleyebilirdim.

Savrulduğum yerlerden geriye döndüğümde; atlıkarıncanın sahibini yorgunluktan mı, yoksa hüznünden mi anlayamadığım durgunluk içinde buldum. Mahsunlaşmış, gözlerinin dolu olduğunu görüyordum. Bu defa beni sessizce meçhule yolculuğa hazırlanmış gibi duran, bir hayli eski kayığa bindirdiğinde; ister istemez hüznüne ortak etmişti. Yükselirken, gözlerim ondan akan iki damla yaşa takılı kalmıştı.

Akbaba; İKİ DAMLA YAŞ BİRAZ TEBESSÜM adlı nesir kitabını; kaybettiği anne ve babasına ithaf etmişti. Yokluklarına alışamadığı kıymetlilerini şiirlerinde, tıpkı gönlündeki yerleri gibi ölümsüz kılmış; eylûlülünün bir başka yüzüyle tanıştırıyordu. Yavaşca şiirlerinin kıyısına, şefkat dolu dizelerinin arasına yaklaştım.

GÖLGE MİSÂLİ

Babama

Özlemek nafile, lâkin özlenir
Hasreti gönülde büyüyüp gider
Günler gelir geçer, yıla eklenir
Her an biraz daha artar o keder.

Elemi hiç bitmez yaşar her demde
Böyledir ne yazık dünyanın hâli
Gâh çoşar, gâh solar hayâli bende
Sulara aksetmiş gölge misâli.

Yaşam denizine dalıp da vurgun yememiş insan yoktur. Yine de bir türlü sevdiklerimizin yokluğuna alışılamaz, hatıralar özlenir. Hele bir de mevsim eylûl ise, insan bunu daha yoğun hisseder. Eylûl, sevdiklerimizden bizi ayıran, aynı zamanda hüzünle yoğuran ve kıyısında eğleşirken; herkesin yüzleşeceği bir aydır ve hiç masum değildir. Lâkin Akbaba'nın kalbinde, gizli ve huzur dolu bir yer vardır ki; büyük acılarını sakladığı lagûn gibi sessiz ve vakur dinlendirir. Ölüm hadisesine, bilene kurtarıcı olan hikmetin ışığı altından bakar. Her insan en azından günde bir defa ölüme yatar. Ve hiçbir zaman sabah kalkabilirmiyim diye kurgulamaz, korku beslemez. Lakin kişi eylûlüne geldiğinde; inancına sarılmamışsa korkular beslemesi kacınılmazdır. Kacış yoksa, tevekküle sığınmak en iyi derman gibi gelir insana, ve yaşamı daha bir kabullenesi olur. Velhasıl gerçeğe uyanmak vakti, eylûlün diğer adıdır. Zamanın ve kaderin zayıf düşürdüğü anlarda onun kalbi, gerçeği kabullenip onunla yaşamasını öğütler gibiydi. Nihayetinde eylûl, vuslatın kapı komşusuydu.

ZEVÂL

anneme

Ufuklar kanda
Kıpkızıl zevâl
Geriden her şey
Her şey bir hayâl.
Solgun güneşle
Gölgeler yorgun...
Solgun güneşle
Gölgeler uzun...
Ve o gölgeler
Doğu ya meyyâl.

Gereksiz kelimeler onun şiirlerinde kapris yapamazlardı. Şiirde, annesinin eylûlünde, mahallesine gelen komşusu vulat'a hoş geldine gittiği teslimiyet yüklü duruşunu, şiirsel anlatımında doruğa ulaştırmayı bilmişti. Gölgeler günbatımına uzanırken hüznün acısı kızıl tonuna bürünür ve yaşam solgunlaşmış bir hayâldir artık. Bir bakıma olağan bir bakıma da olağanüstü yolculuğunun başında, uğurlayanlar için sadece hatıralara sığınmak kalır ve hiç hesaba oturmadan acı vakurla karışır, tevekkülle kabullenilirdi. Zaman ne çare ki verdiğini daima geri alır, geldiği yere döndürürdü ruhları. Yolcunun geride bıraktığı gölgeler yorgun yürüyüşlerine devam ederlerdi. Kulaklarda kalan şarkılar ise; doğu müziğinde bir makam olan mahur'u seçmişlerdi.

Şiire ismini veren Zevâl ; fani gözlerde kayboluşa yaklaşmış yolun sonunun tasvirine ad olarak; düşkünlük ve bozulma gibi manâ'lara gelir. Aynı zamanda insanın, yarım kalmış macerasının, bembaşka bir âlemde; sonsuz yaşayışının devamı anlamına da gelir. Zira zevâl; aynı zamanda öğle vakti demektir.

Atlıkarıncanın dönüşü yine yavaşlıyordu. Sahibine yaklaştığımda hüznünün yüküyle yorulmuş, acı dolu kalbini hissettim. Rengi soluklaşmış kayıktan inmeden, görmemi istediği hüzün yüklü başka bir dünyasına daha saldı beni.

RIHLET

Kışın ilk lodosları alırken dallarından
Hazandan arda kalan sararmış yaprakları
Ve bir devrini daha kapatıyorken zaman
Gönül bir daha duyar ıztırâbı, gamları

Derindir bu teessür, inceden sızlar durur
Lâkin her şey fânidir, tek tesellisi budur
O rıhlet oldu diye sanma ki unutulur
Yâd edilir dem be dem güzel hatıraları.

Mazi hatıralarını toplayıp biriktiren ve aynı zamanda içinde onların tozunu alıp, aralarında eriyerek şiirlerinde kuşatan Akbaba, iyi bir koleksiyoncuydu. Bahse konu olan eylûl şiirleri de onların toplamıydı. Üç şiirde de tema aynı görünüyorsa da; aralarındaki ince manâ farklılıklarının zenginliğini görebiliriz. Her zaman dil, onun için bir zevk, bir âheng ve bir ölçü meselesi olmuştur. Akla ve cana yakın kelimeleri seçmesinden belli olur. Ufuksuz kelimelerin uzağında, samimi ve ahlâki yaşam biçimini duygularıyla bütünleştirip, bu çizgilerle bezediği diğer şiirlerinin kurgusunda da görebiliriz.

Şiirinin zemininde kaliteli sanat; mantığın üzerindeki gerçeği ortaya koyuyordu. Gerçek, Akbaba'nın tevekkülü sayesinde gerçekliğini yitirmiş, daha bir kabullenilesi olmuştu. Şiirdeki estetik ise; açık ve seçik betimlemelerin ötesinde bulunan tasavvurlar bütünü olarak dikkat çekiçiydi. Şiirde kaybedişler işlenirken vefayı hasrete sarıp satırlarına taşımıştı. Buruk duygularının gölgesinde şiir, şefkâtin yalın gücünü temsil ediyordu.

ÜMİT DOLU GÜNLER adlı başka bir şiirinde söylediği gibi; "Anarım o günleri, o efsûnkâr akışı" derken, hatıralarının deniz feneri gibi şimdilerde sadece ışığını saçabildiğini, ısıtamadığını itiraf eder. Dizeler, yüksek düzeyli derin duyguların,derin duyuşunu yansıtarak; duygularımı derinliklerine indirip, doruk noktasına çıkartmıştı.

Okudukça anlaşılan, anlaşıldıkca bağlanılan dizeler yumağını yeni bitirmiştim ki; atlıkarınca yavaşca durdu. Cuma selâsını duyduğumda; ara vereceğini anladım. Cami'ye beni davet etmedi. Peşine takılmam gerektiğini düşündürmüştü. Kaleiçi'ne girdiğimizde; dar sokaklarını geçerken köhne bir evin önünde durduk.

Her ev gibi önceleri yavaş yavaş, sonra zamanın akışına karşı koyamayıp hızla köhneliğe dönüşü çağrıştırsa da geçmişin çok zarif bir hatırasıydı. Hüznünü devam ettiren duruşu, bana çok şeyler anlatıyordu. Camının önünde, çiçeği unutalı bir hayli zaman olmuş paslı teneke dikkatimi çekti. İçine dikili sopanın ucundaki kırık yumurta kabuğunun da beyazı unutalı yıllar geçmiş. Temellerine dokunduğumda dile geldi sadası.

KALEİÇİ'NDEN GEÇERKEN

Dar sokaklarında yıpranmış evler
Mâzîyi saklıyor duvarlarında
Ne kadar gitse de kalmış bir şeyler
Yaşıyor gizlice aralarında.

Duyuluyor gibi o günden sesler
Kırılmış, dökülmüş sofralarında
Beliriyor sanki fersiz gölgeler
Yaşlanıp, sislenmiş mat camlarında.

Eylûlünü anlatan, düşleri sürgün etmiş müstesna bir yapı karşımdaydı. Zamanın kâşânesi şimdi vîrânhaneye dönüşse de; böyle evlerin kişilikleri silinmezdi. Akbaba iç yolculuğunda, bu sefer doyasıya yaşadığı Kaleiçi evlerinden birinin tasvirine bürünmüştü. Ruhsal kimliğini hariç tutarsak; bedensel yorgunluğunun simgesi satır aralarında belirginleşmişti.

Yüreği genç şairin işi; eski görkemini tekrar yaşamak değildi. Sislenmiş mat camların üzerinde birikmiş hatıraların tozunu almakla yetindi. Köhnemiş güzelliği seyre dalmıştım ki; atlıkarıncanın sahibi cama yaklaşıp, parmaklarını tozlar üzerinde gezdirmeye durdu. " Kimlere konak oldu bu gönül viranesi / Duyulur derinlerden hâlâ acı bestesi / Aradan geçmiş zaman söylenir efsanesi / Duyulur derinlerden hâlâ acı bestesi." diyerek imzasını attı. Gönlünün sızısını hissetmiş, bana sadece susmak kalmıştı. Söylenecek ne varsa söylenmişti.

Camiden çıktığımızda ayrılırken, bir kağıdı elime tutuşturdu. İçinde şiir olan kağıdı okuduğumda teması; vazifesini bitirmiş, ölümü beklemeye salınmış yılkı atlarını çağrıştırmıştı. Tabii ki Akbaba'nın şiirinde bu dağılış, kaba benzetmelere ihtiyaç duymadan bir tesbihin kopan, dağılan boncukları gibi zarif bir incelikle işlenmişti.

SABAH NAMAZINDAN ÇIKAN İHTİYARLAR

İçlerinde bir huzûr, yüzlerinde mutluluk,
Billûr aşklar ile pırıl pırıl rûhları.
Saçlarda oldukca ak, oldukca beniz soluk,

Kiminin beli çökmüş, kiminin omuzları.
Yığılırlar hep birden mescidin kapısına
Mahallenin bir avuç nûr yüzlü ihtiyarı.

Kırılmış tesbih gibi, her birisi bir yana
Yollanırlar sessizce, dalarak kaybolurlar,
Ağır aksak adımla, sabahın loşluğuna...

Sevincini duyarak bir güne kavuşmanın.

Çoğu kişiye eylûl yılgınlık ayı gibi gelir. Rüzgârları ilk önce yaşamdan tat alma duyusunu köreltir. Mücadele ise faydasız gibi görünür. Yeni idrak edilmiştir hayat. Mâzi hasreti yanında yorgun ayaklarla, bilinmezin yollarında yürünür. Aza kalmıştır zaman. Akbaba, şiirinin ilk iki mısra'ında belirttiği gibi rûhlar; yaşanacak olana gülümseyerek bakmasını bildiklerinden bahseder.

Yaşadığım olaydan çok etkilenmiştim. Ertesi gün çınarın altına gittiğimde, onu ve atlıkarıncayı bulamadım. Kimbilir nerede, kimleri daha yorulmadan maziye taşıyacaktı. Arkasından;' uğrun açık ola..' dedim ve koca çınarın gölgesine oturdum.

KOCA ÇINAR

Kökleri derinlerde, uzayıp gitmiş dallar
Kocamış gövdesinde iz bırakmış zamanlar
Açtıkça her baharda bıkmadan yaprağını
Gölgesinde dinlenmiş, ne garipler ve Hân'lar
Yüzyıllardan bu yana geçen günler içinde
Bazân kederler görmüş, bazân da mutlu anlâr
Fısıldıyor birşeyler rüzgârlar hep estikçe
Bekli de söylenmekte mâzîden bazı sırlar
Kökleri derinlerde, uzayıp gitmiş dallar
Kocamış gövdesinde iz bırakmış zamanlar.

Bir şair, ömrünün serencamını anlatmak isterse; zevksiz

kelimelerden, ufuksuz manâlardan uzak, ancak böyle güzel bir şiiri kaleme alabilirdi. O'da öyle yapmıştı. Sezgi, derin duyuş, sezen bir duruş ve estetik, şiirinin zeminini aydınlatmıştı. Şiirinin gerçeğine ve derûnuna vakıf olduğunu görüyordum.

Yazımızın sonuna yaklaştığımda; onun için hissettiklerimi kağıda dökmek adına, kalkıp koca çınarın gövdesine dokundum. Onun gölgesinde yaşanan hikâyede bir şeyler eksik kalmamalıydı.

O'na < koca çınar > dememiz boşuna değildir. Telâfi edilecek şeyi çok az olan, Yaşamı derinden kalıcı yanlarıyla izleyerek; sustukça şiirleriyle konuşan Akbaba, kelimelerinin kıvraklığını soluk ışıkta yıkayıp, zerafete çevirmesini iyi bilir. Kalbimizde duymak istediklerimizi aradığımızda onun şiirleri yanı başımızda belirir. Eylûlde hayellerimiz flûlaşmış gölgelerde gizlenir olduğunda; onun şiirleri ateş böcekleri gibi, ışığı unutmuş yolların izlerini de aydınlatır. Gönül ehli yüreğinin <git> dediği ufkuna ilerlerken, kaliteyle bezenmiş kelimeleri ustaca dizeler arasına serpiştirerek, dokuduğu manâ derinliğini hissedebiliriz. Manâ onun şiirlerinin mühresidir.

Ayrıca sağlam,anlaşılır, güzel ve etkili bir dile sahiptir. Temiz Türkçesiyle, iç dünyasının zevki olan şiirlerine sahip çıkan, ona hizmet eden hizmetkârı olmuştur. Gücünü samimi kelime kurgusunda şiirlerine taşıyarak inşa ederken, insan olmanın ve insana hizmet etmenin en anlamlı şekli olduğuna inanır. Her zaman Beytül-Mal gibi Türkçeyi koruma gayreti içinde olan 'bir Mâzi Efsânesi' sözüne lâyık olmuştur.

Hayellerimin uzanmakta zorlandığı onun ufkuna; ancak atlıkarıncanın hızıyla ulaşabilmiştim. Bu yazılanlar bir dostu anlatmak için değil; güzele olan meftuniyetimizdendi. O eylûlün mütevazî adamıydı.

ÇEŞNİ

MUSTAFA AKBABA

Değerli okuyucularım; bu sayıda sizlere değişik konularla değişik tatlar sunmak istedim. Onun için de yazı başlığına çeşni demeyi uygun buldum. Bakalım bu çeşni sizin de damak tadınıza uyacak mı?

Nerede o eski muallimler?

Sayın Hilmi Yavuz'un; 6 Mart 2013 tarihli Zaman Gazetesi'nde yayınlanan makalesi bana bu yazıyı yazmama vesile oldu. "Behçet Necatigil 'Kelebeğin Rüyası'nda" başlığıyla sunulan bu makalede sayın Yavuz; hocası Behçet Necatigil'in bir hususiyetinden şöyle bahsediyor:

"Hoca'nın, edebiyat sever öğrencilerine bir şairi tanıtma konusunda, nev'i şahsına mahsus yöntemleri vardı. Mesela, müfredat programında olmayan çağdaş bir şairi mi tanıtmak istiyor, o şairden tahtaya iki dize yazar, çeker giderdi, şiirin kime ait olduğunu bildirmeden!"

Sayın Yavuz; Cevdet Kudret'i ve Muzaffer Tayyip Uslu'yu bu metotla tanıdığını söylüyor. Bu durum karşısında insanın ağzından gayri ihtiyari; 'Nerede o eski muallimler?' cümlesi dökülüveriyor.

Merhum Prof. Dr. Mehmet Kaplan'ın 1963 yılında yayınladığı; "Tanpınar'ın Şiir Dünyası" unvanlı kitabında yer alan ve "Antalyalı Genç Kıza Mektup" başlığıyla sunulan, Tanpınar'ın estet kimliği ve poetikasının anlaşılması adına önemli bir metin olan mektubun yazılmasına sebep olan da bir edebiyat muallimiydi. Şüpheli olmakla beraber bu muallimin, Antalya Lisesi'nde benim de edebiyat derslerime giren Mehmet Özkaynak olduğu söyleniyor. Mehmet Özkaynak veya bir başkası... Mühim olan bu hocanın, öğrencilerinin yaşayan edebiyatçılarla bağlantı kurmalarını sağlatıp onlara edebiyatı daha çok sevdirmek amacıyla yapmış olduğu uygulamadır. (Ahmet Hamdi Tanpınar'ın mektup yazdığı öğrencinin kız olmayıp erkek olduğu kesinlik kazanmıştır. Bu konuyla ilgili geniş bilgi için Nevzuhur Dergisi'nin 19. sayısında yayınlanan "Antalyalı Genç Erkeğe Mektup" başlıklı makalemize müracaat edebilirsiniz, ayrıca; www.mustafaakbaba.com adresinden de bu makalemize ulaşabilirsiniz.)

Her ne kadar 'nerede o eski muallimler' demiş olsak da, günümüzde de benzer muallimlerin olduğuna inanıyorum. Bazı örneklerine de şahit olmuyor değiliz. Ne mutlu böylelerine...

Uçtu uçtu 'T' uçtu...

Bilmem sizin de dikkatinizi çekiyor mu? Epeyi bir zamandır televizyonda konuşma yapan zevat olsun, sunucular olsun hatta siyasilerimiz, 'arttırmak' kelimesindeki 't' harfinin bir tanesini yutarak 'artırmak' olarak telaffuz ediyorlar. Yazılı basında da durum bundan farklı değil. Bir çok örneği olmakla beraber, bir gazetede gözüme takılan bir haber başlığı resmen komediydi. Haber başlığı; "...artı" diye atılmış. 'Arttı' diye yazılmadığı için cümle komik bir hale gelmiş, meram edilen ifadeden mahrum kalmış.

Sözlüklere bakıldığı zaman; 'arttırmak' kelimesinin karşısında miktarını çoğaltmak, fazlalaştırmak, şiddetlendirerek daha etkili duruma getirmek, bir şeye başkalarının verdiğinden daha fazla fiyat vermek gibi bir açıklama ile karşılaşırız.

Hangi aklı evvel böyle bir saçmalığa imza attı da bu böyle yayıldı gitti bilemiyorum. Bu gün hayatta olmayan şairlerimizin, hikâyecilerimizin, romancılarımızın veya fikir adamlarımızın eserlerinde bu kelime 'arttırmak' olarak karşımıza çıkıyor. Şayet 'artırmak' olarak yazılmış ise sehvendir, mürettip (müretip değil) hatasıdır. Bunun başka bir izahı olamaz.

Uçtu uçtu 'A' uçtu...

Yine dikkatinizi çekiyordur herhalde. 'Ata binmek' kelimesi 'At binmek' olarak telaffuz ediliyor. Otomobile biniliyor, uçağa biniliyor, trene biniliyor, tramvaya biniliyor, eşeğe, deveye biniliyor ama nedense sıra at'a gelince bir türlü at'a binemiyoruz.

Yenice konuşmaya başlayan çocukların yarım yamalak söyledikleri kelimeler gibi, koca koca insanlar üzerine basa basa 'At binmek' diyorlar. A harfini kaldırıp kelimeyi kısaltınca boylarının büyüdüğünü sanıyorlar ama farkında değiller iyice cüceleşiyorlar.

'H'si uçan 'Hane'

'Hane'nin başına gelen de bunlardan farklı bir şey değil. Hastahane'ler, postahane'ler, pastahane'ler, hastane, postane, pastane oldular. Sonunda bu 'hane'li kelimeleri de kestaneye döndürdüler vesselam.

Ah o 'İT'ler...

Bir zamanlar '-id'lerin '-it' yapılması da bir başka komedi değil miydi? Neymiş, uyum'muş... Bir şeyin aslı ne ise uyum odur. Kendisini liyâkat sahibi sanan ehliyetsiz kimselerin ortaya koyduğu uydurma şeylerle uyum sağlanmaz. Biz lâfı fazla uzatmayıp bu konuyu bir iktibasla noktalayalım.

Abdülhak Hamit Tarhan, dostu Ferit Kam'a; "Sorma, ahir demlerimizde isimlerimizin sonuna birer 'it' getirdiler" diye yakınır.

Ferit Kam; "Benim ismimin başı, parlaklık anlamında olan 'fer' yine iyi, seninkisi büsbütün kötü, çünkü olgunlaşmamış demek olan 'ham'lıktan geliyor." (M. Nuri YARDIM/ Edebiyatımızın Güler Yüzü/ Çatı Kitapları/ İst.-2002)

Iztırab içerisindeki kelime

Aslı 'ıztırab' iken, birçok kimsenin; ızdırab, ızdırap, ıstırab, ıstırap şeklinde yazıp veya telâffuz ettiği bu kelime gerçekten ıztırab içerisinde kıvranıyor. Bir kelime ancak bu kadar çarpıtılır. Bu konuda sade vatandaşa söyleyeceğimiz fazla bir şey yok ama koca koca prof.'ların böyle yazması veya telâffuz etmesi hayli düşündürücü. Hele bu prof.'lar edebiyatçı iseler işin boyutu daha da vahimleşiyor.

Hep aynı terane...

Zaman zaman zuhur eden sara nöbetleri gibi malûm zihniyeti de zaman zaman İstiklâl Marşımızı değiştirme nöbetleri tutuyor. Özellikle marşımızın kabul ediliş yıl dönümlerinde bazı zevat televizyonlarda endam gösterip ahkâm kesiyorlar. Yazılı basında yer alanlar da işin çabası.

1 Mart 1921'de Meclis kürsüsünden defalarca okunan Mehmet Akif'in şiiri, 12 Mart 1921'de Meclis tarafından Milli Marş olarak ilân edildi. Birinci Meclis'ten sonra kurulan İkinci Meclis döneminde İstiklâl Marşımızın da değiştirilme konusu gündeme gelmeye başladı. Marşımızın; Batı emperyalizmini ağır bir dille eleştirmesi, dini değerlerin yer alması, Mustafa Kemal'e yer verilmemesi gibi sebepler yüzünden 1925, 1930, 1937 yıllarında değiştirme teşebbüslerinde bulunuldu ama her defasında sonuçsuz kaldı.

1924 yılında Ankara'da Milli Eğitim Bakanlığı'nda toplanan kurul İstiklâl Marşımız için Ali Rifat Çağatay'ın bestesini uygun gördü. Altı yıl boyunca bütün resmi törenlerde bu besteyle söylendi ve çalındı. Ancak pek beğenilmeyen bu beste 1930 yılında o devrin Cumhurbaşkanlığı Orkestrası Şefi Zeki Üngör'ün bestesi ile değiştirildi.

Doğrusunu isterseniz ben Ali Rifat Çağatay'ın bestesini hiç dinlemedim. Ama Zeki Üngör'e ait olan bugünkü besteyi büyük bir zevk ve heyecanla dinliyorum. Nedendir bilinmez (belki de bu bahane ile güftesi de değişiverir düşüncesiyle) bestesine bahaneler uydurulmakta. Marşımızda bazı kelimelerin kesintili söylenmesi en çok tenkid edilen husus. Ancak bu münekkidler bir konuyu göz ardı ediyorlar. Bu beste; Türk Sanat Musıkisi bestesi değildir, bu bir marştır. Türk'ün sıcak, ateşli kanına uygun bir coşkuyla notalara dökülmüştür. Bizim marşımız, birçok ülkenin baygın baygın söylenen, dinleyene heyecandan çok uyku getiren, cenaze marşlarını hatırlatan marşları gibi olamaz. Bizim marşımız; güftesindeki mânâ derinliğinin yanında bestesi de kanımızı, canımızı coşturan, Türk'ün genetik karakterine uygun mahiyettedir. Akifimiz'in dediği gibi; Allah bu millete bir daha İstiklâ Marşı yazdırmasın.

Ah o dar kafalar...

Bazı insanları anlamak mümkün olmuyor. Hac farizasını veya umre ibadetini yerine getirmek söz konusu olduğu zaman; "Bizi arkadan vuran Arablara para mı yedireceğiz" gibi ifadeler kullanıyorlar. O zihniyette olanlara hemen söyleyelim ki gidenler Arablara para yedirmeye değil Cenab-ı Allah'ın beş farzından birisi olan Hac ibadetini veya umre ibadetini yerine getirme, ayrıca sevgili Peygamber Efendimiz'i ziyaret etmek için gidiyorlar.

Ancak nedense o kimseler Roma, Paris, Londra, Atina'ya gidenlere hiçbir şey söylemedikleri gibi fırsat bulurlarsa kendileri de ağızlarının suyu aka aka koşarak gidiyorlar, dönüşte de ballandıra ballandıra anlatmaktan geri durmuyorlar.

Şimdi onlara soruyoruz!... Çanakkale'ye kadar gelenler kimlerdi? I.Cihan Savaşı sonunda yurdunu kimler işgal etmişti? Bursa'da Osman Gazi'nin sandukasını kim tekmeledi? Büyük annelerinize tasallutta bulunanlar hangi millete mensuptu?... Daha sıralayalım mı?... Efendim? Duyamadım? Cevabınızı bekliyorum!...

BEKLEMEK

SELMA YILMAZ

Mavi fesleğenler yetiştirdim penceremde
Gökyüzünden çaldım renklerini
Nemli bir hatıra astım camın kenarına
Her gün ağlayarak besledim geçmişi
Göz çukurlarıma birkaç anıyı gömdüm
Dudaklarımda hep aynı söz takılı kaldı
Sokağın diğer ucundaydı hep göz bebeklerim
Belki gün döner diye bekledim
Kıvrılmış ellerim camın buğusunda kaldı
Parmaklarım yaşanmışlıklarla kanadı
Balkonuma bir çift umut bıraktım
Kendi soğuk ve iç dondurucu iklimimde
Yeşermesini bekledim
Bekledim, hep bekledim
Susmayı öğrendim en sonunda
Yalnız bir evde tek başıma..!

YILDIRAY

NAZİFE ÇELİK ÜNAL

Elinde bir kova dolusu zeytin, öğretmenler odasının kapısında göründü.

"Zeytinlerin en güzelini size topladım öğretmenim... En uç dallara uzandım, en irilerine ulaştım." derken ela gözlerinin içi gülüyor, iri ve yusyuvarlak benekleri gür kirpiklerinin arasından sızan gün ışığı ile menevişleniyordu.

"Zahmet etmişsin Yıldıray! Sen neden topladın, Ayfer Hanım toplayacaktı hani? "Biz zaten topluyoruz öğretmenim; izci grubu olarak bu işi üstlendik. Bahçedeki bütün zeytinleri toplayacağız."

"İyi o zaman, içim rahatladı. Çok teşekkür ederim."

Dönüp giderken sıkı tembihlerini tekrarlayıp durdu. "Öğretmenim, hemen götürün eve. Diğer kovalarla karışmasın, burada kalırsa başkası götürür."

Merdivenlerden hızlı hızlı indiğini duyuyordum. Hemen pencereye yöneldim. Bahçeye çıkmıştı bile... Arkasından baktım. İçim sızladı... Arkadan enli bedeniyle bir halterciyi andırıyordu. Hızlı ve geniş yürüyor; gür saçları adımlarının temposuna uygun dalgalanıyordu. Bu yaştaki delikanlıların boyuna posuna bakıp gururla, " bu, benim oğlum!" demekten haz duyan, kim bilir, ne çok anne vardı... Yıldıray'ın yoktu... O, bir çift tatlı sözün, bir gülen bakışın hasretlisiydi.

Ertesi gün okul bahçesine girer girmez gülerek yolumu kesti. "Öğretmenim, herkes benden zeytin istiyor."

"Başına iş açtık desene Yıldıray!"

"Yok öğretmenim, toplanmış zeytin var; ama diğer öğretmenler görmüşler size topladıklarımı, aynı öyle olsun, diyorlar."

Güldü, ellerindeki çizikleri işaret ederek, "Çok zor oluyor öğretmenim uç dallardakileri toplamak... Ben onları sizin için toplamıştım," dedi.

Yıldıray, tıpkı ismi gibi çevik bir çocuktu. Ona bir iş vermeli, sonra da izlemeli... Verilen işi can-ı gönülden yapar, kendisinden istendiği için bunu bir ayrıcalık bilir, şevke gelirdi. Çevikliği, gayreti derste bir sabun köpüğüne döner, yok olup giderdi. Başını, kolunu yastık yapıp sıraya dayayarak uyurdu Yıldıray; ya da içi uyurken boş boş bakardı. Bazen iştaha gelir, dinler; uyar uymaz katılır derse, çok geçmeden bundan da sıkılır, yine dönerdi kendi dünyasına...

Kaderin sillesini kendini daha bilmeden, küçük yaşta yemiş, annesini tanıma şansı elinden alınmıştı... Kız kardeşi ve o, hayatını yetiştirme yurdunda geçiriyordu.

Birinci sınıfta tanıdım onu. Arka sırada, pencere kenarında oturuyordu. Sürekli dışarıyı seyrediyor, dersimin sabahın ilk saati olduğu gün ise uyuyordu. Bir iki böyle, artık müdahale etme zamanı gelmişti. Başına dikildim, "Sen," dedim, "Beşik mi salladın sabaha kadar? Niçin hep uyur görüyorum seni?"

Ağır ağır kaldırdı başını, sözlerime bozulduğu belli... Suratı asıldı; başını sağa sola salladı hafifçe, "Çattık!" der gibi... Cevap vermeden dışarıyı seyretmeye koyuldu.

Bazen cevap verip kendini savunan öğrenci çözüme daha kolay götürür insanı. Cevap vermeye tenezzül etmeyen ise insanı çileden çıkarır. Sinirlendim; fakat belli etmedim.

Öğretmenliğimin ilk yıllarında olsaydım bu sabrı gösteremeyebilir, esip gürleyebilirdim. Yıllar insana beklemeyi öğretiyor... Beklemem, altında neler var, öğrenmem lazımdı. Kızacaksam sonra da kızabilirdim nasıl olsa...

Kendimi toparladım, biraz daha yumuşak bir sesle, "Gece uyumuyor musun sen?" dedim.

Yüzüme bakmadan mırıldandı:

"Arkadaşlarla konuşuyoruz gece. Ben yatsam da gürültüden uyunmuyor."

"Her gece arkadaşların mı geliyor size, annen ses etmiyor mu?"

Birden döndü, gözlerimin içine baktı. Meydan okuyor gibiydi.

"Annem yok benim!"

Derin bir sessizliğe düştüm... Annesizliğin tesellisi olmadığını iyi bilenlerdendim. Söyleyecek söz bulamadım. Bir ön sırada oturan Havva, bana doğru eğilip "Arkadaşımız yetiştirme

yurdunda kalıyor öğretmenim." dedi.

O, başını yine pencereye çevirip dışarıyı seyretmeye devam etti.

Tek kelime etmedim.

Birkaç gün sonra bahçede onunla karşılaştırdım kendimi.

"Nasılsın Yıldıray?"

Şaşırdı. Gözlerinde yanıp sönen tereddütle, "İyiyim öğretmenim," dedi.

Durdu, bir şey söyleyip söylememek arasında gidip geldiğini hissettim.

"Adımı nasıl bildiniz?"

"Yavaş yavaş tanımalıyım değil mi öğrencilerimi?"

Güldü. Biraz daha yakın, biraz daha güvenliydi. Yine de boş vermiş hali üzerindeydi.

"Nasıl alışabildin mi okula, arkadaşlarına?"

"Benim için fark etmez öğretmenim. Ben hep okul ortamındayım zaten. Yurtta da okulda gibiyiz."

Söze nasıl girsem, ona nasıl ulaşsam, zorlandım.

"Biliyor musun Yıldıray, ben annemi hiç görmedim. Bebekmişim o öldüğünde."

Hayretle baktı. Kıpırdandı. Yıllar öncesinden tanışıyormuşuz gibi bir parıltı yanıp söndü bakışlarında..

"Ben de!" dedi.

Derin bir ıztırab, birdenbire ikiye bölünmüş, ona nefes alma boşluğu yaratmıştı sanki. Şimdi üzerinden geçebileceğim bir köprü vardı artık...

****

Sabah okul saatinden önce bahçede erken gelen belli öğrenciler oluyor. Onlarla ayak üstü sabah sohbeti yapıyoruz. İçlerinde Yıldıray da var. Tatlı bir gün ışığının altında bekleşiyoruz. Yıldıray, yanıma sokuluyor, konuşmak istiyor.

"Nasılsın Yıldıray, yurtta ne var ne yok?" diyorum, konuşma olsun diye. Hemen başlıyor:

"Çok iyiyim öğretmenim. Rahatız işte!"

"Yurt arkadaşlığı başka olmalı, bağlarınız çok güçlüdür sizin."

"Öyle öğretmenim. Benim arkadaşlarım çok iyi. Hepimiz geleceğimizi düşünüyoruz, yanlış işlere bulaşmıyoruz hiç."

"Çok güzel! Ben sana güveniyorum, iyi bir hayat kuracaksın kendine!"

"Bir yıl daha yurtta kalma hakkım var Öğretmenim. On sekizime girince çıkaracaklar."

Ben sormadan planlarını anlatıyor bir çırpıda:

"Kendime iyi bir iş bulacağım; kardeşimi de yanıma aldım mı tamam!"

"Aferin Yıldıray, bunu başaracağından eminim senin. Kardeşini sakın bırakma!. Onun sana, senin ona hep ihtiyacınız olacak! Bırakmayın birbirinizi..."

Gözleri tülleniyor, nemleniyor da sanki... "O nasıl söz!"gibi bir ifadeyle başını geriye atıyor.

"Benim bütün amacım o zaten, bırakır mıyım öğretmenim!" diyor.

****

Onunla ne zaman konuşsam dışarıdan izlediğim o bağırıp çağıran, asabi, kaşları çatık çocuk gider; yerine ipek gibi dingin, güler yüzlü bir genç gelirdi.

Yine böyle konuştuğumuz bir gün sırtına elimi koyup, "Sen iyi bir çocuksun Yıldıray, bu halini seviyorum," dediğimde şaşırmıştı. Beklemediği bu ilgi; alışık olmadığı önemsenme duygusu onu nasıl da sarmış, yüzü aydınlanmış, söylediklerimde ciddi olup olmadığımı araştıran, utangaç bir merakla bakakalmıştı. Sonra kendini toplayıp o tok sesiyle, "Ben de sizi çok seviyorum öğretmenim! Siz bana kızsanız da size sinirlenmiyorum," demişti.

O günden sonra ona zaafımı sezdiğinden midir bilmem, bütün diklenmelerine sonsuz bir hoşgörü göstereceğimi zanneder bir hava geldi üstüne. Eleştirir veya sitem edersem bozulurdu; fakat biraz sonra sırtına dokunan elim, onu tekrar yumuşatır, anne sıcaklığında mırıldanan bir kedi yavrusu gibi gevşetirdi.

Bahçede arkadaşlarıyla futbol oynarken seyrederdim onu. Bağıra çağıra koşuştururdu. Kendisine baktığımı görünce birden tavırları değişirdi. Yüzü aydınlanır, sözlerine bir ölçü gelirdi. Kendini gösterme isteği kamçılanırdı adeta...

Bazen ona bu toleransı göstermekle hata mı ediyorum diye kendime soruyordum. Biraz düşününce kendimi bu konuda baskı altında tutmamın doğru olmadığını, yüreğimi özgür bırakmamın en doğrusu olduğunu düşünüyordum. Hem bu tavrımla diğer öğrencilerime haksızlık ettiğimi de hiç zannetmiyordum; hatta diğer öğrencilerin seviyesine çekmeye uğraşıyordum Yıldıray'ı...

Onun eksiği derindi... Anne ve babasının olmayışı değildi yalnız; o içinde anne ve baba olmasa da bir ev ortamından da mahrumdu... Hiç tatmadığı bir duyguya dokunuyordu ona her yakın davranışımla... Bir suçun cezası değildi ki eksikliği... Benim için hiç de zor olmayan, "Nasılsın Yıldıray?" veya " Seni kim üzdü bakayım? Neden dalgınsın bugün?" ya da "Ne kadar düşüncelisin, çok zekisin. Biraz da derslerine eğilsen, kimse tutamaz seni!" sonra "Sorumluluğunu bilen bir çocuksun aslında, sen ileride iyi bir aile babası olacaksın!" gibi sözler dilimi aşındırmıyordu; ama onun dünyasını şenlendiriyor, aydınlatıyor, belki her şeyi değersiz gördüğü bir anına anlam katıyordu. Bu az şey miydi!

O, yetiştirme yurdundan gelen tek öğrenci değildi okulda. Diğerleri de yurtta kalmanın ezikliğini hissediyorlardı şüphesiz... Yıldıray'ın özel bir yanı vardı sanki. Diğerleri manevi açlıklarını onun kadar belli etmiyorlardı; ama o, derin bakışlarıyla insanın içinde bir madenci hassasiyetiyle cevher arıyor, ısrar ediyor, derinlere inmek için direniyordu.

Yetiştirme yurdunda kalan çocuklar yaralı kuşlara benzer. Yardım etmek istersin, yaralarına merhem sürmek için dokunursun; zarar vereceksin zanneder. Çırpınır, direnir; hatta can yakar.

Anadolu'nun tenha bir bucağında çalışırken kaldığım evin bacasını, çatı boşluklarını güvercinler istila etmişti. Bir gün güvercinlerden birini kanadından saçağın tahtasına sıkışıp sallanır gördüm. Çırpınmaktan mecalsiz kalmış hayvancağız arada bir can havliyle Kanatlarını çırpıyor, sonra kendini salıyordu. Yerde sağa sola dağılmış tüyler vardı. Acıdım... Yanımda kalan küçük Zehra'yla merdiven dayayıp kurtardık onu asılı olduğu yerden. Hayli hırpalanmış ve yorulmuştu zavallı. Kanadı yaralıydı. Ona dokunur, dokunmaz güçten düştüğünü zannettiğim hayvan umulmadık bir direnişe geçti. Son gücünü kullanıyor, çırpınıyor yüreğinin gümbürtüsü avuçlarımı titretiyordu. Can havliyle elimi gagalıyor, avuçlarımdan sıyrılmak için inanılmaz bir mücadele veriyordu.

Yarayı güç bela temizleyip emledik. Avuçlarımı açtığımda birkaç saniye ne yapacağını bilemedi; sonra çarpık çurpuk uçup gitti...

Yıldıray da böyleydi işte... İyi niyetlerle yapılan bir uyarıyı garip bir şekilde karşılar, hemen savunmaya geçer, öfkelenir, her şeyi bitirir, siler atardı.

Yeterince sevgi, şefkat görmemiş insanlar şüpheci, alıngan, güvensiz ve huzursuz olurlar. Beklentisiz, daha doğrusu şartsız sevgi ancak ana yüreğinde filizlenirken, bu çocuklar tasarlanmış sevgiler gördüler. Onlarla görev icabı ilgilenildi. Halbuki insan ruhu şartsız sevgilerle beslenir. O da ancak huzurlu bir aile ortamında bulunur.

Bir pazartesi elinde çiçeklerle geldi yanıma. Mahzun bir hali vardı. "Anneler gününüz kutlu olsun öğretmenim!" dedi. Kaçamak bakışlarının derinliklerinde yalnız benim görebileceğim bir hüzün gizliydi. Yüzündeki tebessüm yalnızdı... Kendisini önemsediğimi biliyor, ruhu açlığını bununla bastırmaya çalışıyordu. Kucakladım onu... Kısa, hızlı adımlarla uzaklaştı sonra. Arkasından bakakaldım.

Aç ruhlu çocukları seviyorum... Ancak ne kadar? Dışarıdan verebileceğim sevgi ne kadar? O bana gelmeden ben ona gidebildim mi? Yaşadığı yeri gördüm mü? Hangi yemeği sever, biliyor muyum? Neleri özler, nasıl bir yatakta uyur, rüya görür mü? Haberim var mı? Yine de hayatın kendisine sunduklarıyla yetinmeye çalışıyor. O, bir kahraman...

Yıldıray mezun olalı dört yıl oluyor. Onu bu süre zarfında hiç görmedim. Birkaç hafta öncesine kadar bir haber de alamadım.

Öğretmenler odasında çalan telefona ben baktım. Tesadüf bu, telefon banaymış. Memurumuz Süleyman Bey, "Atamadan sizi arıyorlar hoca hanım, ayrılmayın," dedi.

Bir anda bin bir düşünce geçti zihnimden. Atamadan niçin aranıyordum? Tayin istememiştim; zaten zamanı da değildi. Yoksa yıllardır hedeflediğim okullardan birine sihirli bir el vasıtasıyla tayin mi edilmiştim!

Ahizenin diğer ucunda kalın, aşina bir ses duyuldu:

"Merhaba hocam! Ben Yıldıray, BGL'den, hatırladınız mı?"

İnsanın ihtimalleri vardır; şaşırtır, sonra çarçabuk alıştırır. Yıldıray'ın araması ihtimallerim arasında yoktu, diyebilirim... Bu şaşırmanın ötesinde bir şey... İnanamadım...

"Bu okulda olduğunuzu araştırdım, buldum, hocam," dedi.

Sesinde gayet ciddi bir kendine güven, mutlu bir ahenk vardı. "Burada işe girdim, çalışıyorum artık hocam! size de haber vereyim, dedim!"

Telefonu tarifsiz bir mutluluk ve gururla kapattım...

****

Karşımda düzgün giyimli, bulunduğu yere kök salmış insanlara mahsus çeviklikle hareket eden bir devlet memuru vardı.

Beni gördüğüne şaşırmadı. Belli ki bekliyordu. Nereye oturtacağını, ne ikram edeceğini bilemedi. Meşgul etmekten korkarak beş on dakika alelacele görüştük. Düşündüklerinin büyük bir bölümünü gerçekleştirmiş hayatını kurmuştu Yıldıray... "Hocam," dedi, "Hani bir gün bana kardeşini sakın bırakma, birbirinize hep ihtiyacınız olacak!' demiştiniz ya. Ben onu hiç unutmadım hocam. Geçen hafta kız kardeşimi benden istemeye geldiler. Ben onun yanında olmasaydım ne olacaktı?" bunları söylerken omuzları dikleşmiş, hali tavrı değişmiş; üzerine bir aile babası edası gelmişti...

Daha ne görmem gerekiyordu ki...

Ayrılırken, "Yine beklerim hocam, ben hep buradayım," dedi. Bir yarışın ipini göğüslemiş kadar rahat görünüyordu. Koridoru dönerken bakışları hâlâ benimleydi.

Tanımı olmayan şey yoktur. Mutluluğun yeryüzünde yaşayan insan sayısı kadar; hatta bu insanların yüreğine düşen her duygu ışığı sayısınca tanımı olmalı... Halbuki kaynağı ne olursa olsun mutluluk, her gönülde aynıdır. Aynı dalgalanmayı, aynı esintiyi yaratır. Yerlere yatıp tepinerek istediği balona kavuşan bir çocuğun zafer sevinci, sılasına dönen bir gurbetçinin coşkusu, annenin evladını kucaklayışı, sevgilinin saç telinde ışıldayan aşk, aynı ürperiştir gerçekte... Herhalde gönlümüzde sayısız odacıklar var, her bir başka duyguya ayrılmış...

Ertesi gün, şehrin epeyce dışında bulunan okuluma giderken, nedense, yollardan şikayet etmedim... Hiçbir şeyin önemi yoktu... Hayatımızda öyle çok Yıldıray vardı ki... Onları bulmalıydım....

YUSUF YÜZLÜ

FİLİZ ALTIOK DURAK

Durup dururken
Gitmenin ne alemi vardı.
Demek dünya sana
O kadar dardı...

Ah Yusuf yüzlüm,
Sadece kayan bir yıldız olduğunu
Bilemediler...
Çok zoruma gitti;
Bir kere düştün ya,
Sanki adın yokmuş gibi
Senden "cenaze" diye bahsettiler.

Uyurken de
Hep öyle mahzundu yüzün.
Üstelik soramadım kimseye
Son nefesin dudağındayken daha
Nasıl baktı acaba
Bir zamanlar kırık bir kalple
Bana gülümseyen gözün?

BİLGELİĞİNİ VE ZERAFETİNİ LÂLENİN SIRRINDAN ALAN ŞAİR, ABDULLAH SATOĞLU

İLTER YEŞİLAY

Şuâra câmiasında, adının yanında "lale"nin eşsiz güzelliğini taşıyarak anılan tek " Lâle Şairi"miz Abdullah Satoğlu hocamız, elbette ki bu sıfatı alana kadar, arkasında devâsa bir edebî geçmiş bırakarak bu günlere ulaşmıştır...

Hayatının her safhasında öz benliğini, iyi insan olmanın hasletleriyle donatmak için gayret eden ve bunu yaparken de, lâlenin zarafetini, ilahiyatını ve ruhaniyetini kuşanan değerli hocamızın, şiirlerindeki derin maneviyatı anlamak için, öncelikle O'nun güzelliklerle bezenmiş duygu dünyasını anlamak gerekmektedir.

Kendisini biraz tanımaya başlayan herkesin; ilk olarak O'nun sâkin yapısına, ardından da duruşundaki ve tavırlarındaki zarafete hayran kalmaması mümkün değildir. Telaşsız, ses tonuyla en olmadık olaylar karşısında bile, dirayetini kaybetmeden soruna çözüm bulmak için gayret eder. Uzlaşmacı ve bütünleştirici hâliyle, gergin ortamlarda bile hakkaniyeti gözeterek davranan Satoğlu; -Arapça yazılı (Allah) lâfza-i Celâlindeki, (elif-lâm-he) harflerinin (Lâle) kelimesinde de bulunmasından dolayı,- "harflerin cevâhiri olarak bilinen lâlenin" sırrını ve uhreviyatını, şahsiyetinde taşıyan önemli bir şair ve yazarımızdır.

"Dolu başak eğik durur" sözünün karşısına Satoğlu hocamızın gönül resmini koyanlar, bu ikl unsurun birbirini nasıl tamamladığına ve nasıl uyum sağladığına bizzat şahit olurlar. Aslında bu devirde büyüklüğüne rağmen, mütevazı olmanın yüceliğini, bu denli iyi taşıyan insanlar o kadar azaldı ki... Bunu bizzat görmek isteyenler, lütfen Satoğlu'nun Ankara - Kızılay merkezdeki bürosuna bir uğrasınlar...

Kitapları, fotoğrafları, belgeleri, araştırmaları, hatıraları arasından kalkarak sizi güler yüzle ve nezaketle karşılayan, siz oturmadan asla yerine geçip oturmayan, büyük küçük, genç, ihtiyar, şair - mair ayırt etmeden, herkese aynı içtenlikle davranan Satoğlu, akabinde hiç üşenmeden, misafirini en iyi şekilde ağırlamanın telaşına düşer. Çayı her zaman eliyle ikram eder, yanında mutlaka bisküvisini veya poğaçasını hazırlar. Ancak sizi rahat ettirdikten sonra yerine geçip oturarak, sâkin bir şekilde ne anlatacağınızı beklemeye koyulur. Bu samimi ve insana çok yakın bir dostunun veya ailesinden birinin yanı başındaymış hissiyatını kazandıran ağırlamanın sonrasında, kendiliğinden gelişen sohbetin içindeyse, size en doğru ve en bilgece şeyleri söyleyecek olan da yine kendisidir. Gideceğiniz zaman da, kibarca ayağa kalkar ve sizi mahcup ederek asansöre kadar uğurlar...

Günümüzde kendi makamlarını ve şöhretlerini, insani değerlerin üzerinde gören enaniyetçi sanatçı, kişi ve yöneticilerin, iyi niyetli olmaya dair Abdullah Satoğlu'ndan öğrenecekleri çok şeyler vardır. Çünkü O, yüce mutasavvıf Mevlâna hazretlerinin dediği gibi "pişme" basamağını çoktan geçerek dünya ahvalinden ve çektiği büyük acılardan yanmış, sonunda Yunus'ca bir duruşla, sükut denizinin kıyılarında yıkayarak olgunlaştırmıştır gönlünü... Bu yüzden kimseye düşmanlığı yoktur, kimseyi kırmak istemez... Kavgadan, gürültüden uzak kalmayı sever. Kimsenin yaşam tarzını kınamaz... Zıtlıklar içinde olduğu insanlarla bile aynı masa etrafında oturup, onların sohbetine eşlik edebilir.

Kendisine yapılan şakalara, takılmalara zarif bir gülümsemeyle ve sabırla katlanır. Hatta bazen O' da bu takılmalara katılarak, ortamı, fıkraları ve anılarıyla neşelendirir. İçinde kin, nefret, düşmanlık barındırmaz. Çünkü bu gibi kötülüklerin önce kendi ruhunu zedeleyeceğini çok iyi bilir. Bir insanın kendi dünyasından ve yaşam tarzından ödün vermeden herkesi kucaklayabilen bir yapıya sahip olabilmesi, O'nun özel bir insan olduğunun en önemli göstergesi değil midir? İzzet Ali Paşa'nın şu beyiti ne kadar doğrudur.

Mazhar-ı ism-i Celâl olmasa hakkâ lâle
Bulamazdı bu kadar rütbe-i vâlâ lâle

Yani; "Hakikatte lâle, Celal olan Allah'ın adının harflerini taşımasaydı, bu kadar yüksek mertebeler bulamazdı elbette!"

Evet lale; tarihimize damga vurmuş, adında devirlerin yaşandığı muhteşem bir çiçek. Üstelikte yüce Allah'ın (cc) ismindeki harfleri taşıdığı için, kendisine bu denli ilahi bir değer atfedilmiştir. Abdullah hocamızın, öz benliğinde taşıdığı bütün yüksek hasletler de, laleye atfedilenlerle öylesine bütünleşmiştir ki, yıllar içerisinde insanlar O'na kendiliğinden" Lâle Şairi" demeyi uygun görmüşlerdir.

Daha çocuk yaşlarında iken, yol kenarında bulduğu bir gazete parçasındaki şiire vurulup, izini sürerek başladığı edebi yolculuğu boyunca, başarılı işleri hayata geçirmiş olan Abdullah Satoğlu, gazetecilik, araştırmacı yazarlık alanlarında örnek gösterilen bir çok çalışmaya da imza atmıştır.

Aldığı önemli ödüllerin sayısını biz çoktan saymayı unuttuk bile. Çıkardığı gazeteler, onlarca kitap, ansiklopedi, antoloji , yazdığı yüzlerce makale, araştırma yazısı ve muhteşem şiirleriyle, hatta şiirlerinden Türk sanat musikisi formunda bestelenmiş şarkılarıyla Edebiyat, bilim ve musiki hayatımıza üstün hizmetler vermiş olan hocamızın, hakkında üniversitelerde tezler hazırlanmış, Kayseri'de bir sokağa adı verilmiştir. Aslında en önemlisi, O varılması ve kalınması en zor yere, insanların gönül makamına ulaşabilmiş ender sanatçılarımızdandır.

Abdullah Satoğlu'nun yazdığı şiirlerin mısraları arasında dolaşırken, kendinizi tanıdık ama sırlı bir âlemin kapısını aralarken bulursunuz. Kelimelerin kucağına saklanan mana derinliği sizi öylesine sarar ki; kimi zaman çağlayan bir su damlasının billur aksinde, annenizin aziz yüzü canlanır ve tutar sizi sebil sebil bir cami avlusuna bırakır. Ellerinizi bir dua kutsallığıyla yüzünüze sürdüğünüzde bakmışsınız ki; uçsuz bucaksız bir ummanın enginliğinde sahili okşamayı bekleyen köpüklü bir dalga olmuşsunuz.

O;

"Şavkı vurunca nakış nakış sahil boyunda,
Doyulmaz zevkine mehtabın Kalamış Koyu'nda"

Derken; siz Aras olur, Tuna olur, Dicle, Fırat olur, sonra çağların koynunda uyanıp, Fatih'in Fetih ordusuyla dayanırsınız İstanbul'un kapılarına. Bütün bunları bir anda yaşamak isterseniz, Abdullah Satoğlu'nun ünlü "Su" şiirini mânâsına vâkıf olarak okumanız yeterlidir. Çünkü O'nun şiirlerinin çok katmanlı felsefi yapısı içerisinde, mutlaka bir yerlere gizlenmiş ve sizi kendi sırlı âleminde, kendinize özgü bir kavram bulmak için çağıran mısralar bulmanız kesindir.

"Açar mihrapta İlâhî lâleler
Sırr-ı Hüdâ'dır billâhi lâleler.
Şevk verir rûha derin gulguleler
Bir türkü tutturdum lâle üstüne"

Üstad'ın "Lâle Üstüne" şiirindeki bu dörtlüğün güzelliğine bakar mısınız? Kelimelerin içerisine birer değerli inci gibi sakladığı mânâ derinliğine ulaşmak için, öncelikle Sayın Satoğlu'nun, ailesinden ve kendi öz benliğinden gelen, saf inancın şahsındaki doğru tezahürünü içsel bir bakışla görmek gerekmektedir. Öyle ki, yaratılan her varlığın, yirmidört saat boyunca her dem Allah'ı zikrettiğini bilmeyenlerin, bu tasavvufî gerçekten bihaber olanların, Lale'de Allah'ın sırrını keşfetmeleri de mümkün değildir. Satoğlu Lalenin ilahi dokusundan hareketle "bilmeyen" insanları da öğrenmeleri için, şiir diliyle teşvik ederek, inancının gerektirdiği hassasiyeti tam olarak yerine getiriyor.

Çoğu şairlerin, sevgilinin gözlerine şiir yazdığını düşünecek olursak, Abdullah Satoğlu'nun kendi gözlerine yazdığı " Gözlerim" şiirindeki ince dokunuşları, minik bir gülümsemeyle okurken, ustalığına bir kez daha şapka çıkartacağımız kesindir;

Yıllar var gözümün ışığı söndü
İki gözüm iki çeşmeye döndü.
Hamden Lillah kıblem ilâhî yöndü
Gör ki feyz aldı Kâbe'den gözlerim.

Karardı perdeler açılmaz oldu,
Yol görülmez, köprü geçilmez oldu,
Gül bahçesinde renk seçilmez oldu,
Ne hoş görürdü eskiden gözlerim...

Hocamız, kendi gözlerinin bakış açısından dünya hayatını yorumlarken, fikirlerini de ustalıkla dizelerin içerisine katarak, görmemiz gerekenleri ve duygu dünyasını bir nefeste gözlerimizin önüne serivermektedir.

Üstadın her şiiri, mayasını şairinin öz benliğinden almış ve O'nun rûhunun derinliklerindeki güzelliği, kelime kelime içimize sindirmiş birer edebî harika olarak, zamanın içerisinde ölümsüzleşecek ve : "Bu dünyadan lâlenin zerafetini ve sırrını, bize şahsında öğretti... " diyecek nesillere ulaşacaktır.

AĞIR KOŞMA

İBRAHİM BERBER

İyi dinle, işte verdim sözümü,
Yüreğine çivi gibi ÇAK beni,
Yanılıp da, kaybedersem özümü,
Nemrut gibi ateşlerde YAK beni...

Göneririm, bana kıymet verirsen,
Sevdamızı, aşkımızı korursan,
Töreliyim, bir hatamı görürsen,
Toprağından ayrık gibi SÖK beni...

Dallarında yıldızlarım uyusun,
Gölgesinde çocuklarım büyüsün,
Hiç kimseler, bilemesin sayısın ,
Ediver de, ağacına KÖK beni...

Hasret acı, ömür kısa, yol ırak,
Bir cevap ver, ne gün biter bu firak?
Kölen isem, işte meydan, ya bırak,
Ya peşine, kurban diye TAK beni...

Küskün bakma, ben barıştan yanayım,
Bir ümit ver, hep minnetle anayım,
Pınarından, içe içe kanayım,
Zülfün ile, bir kuytuya ÇEK beni...

İzlerini, bensiz yola bırakma,
Hatıramı, hiçbir kula bırakma,
Ellerimi, sakın ola bırakma,
Bir avcundan, öbürüne DÖK beni...

Göktürklerden, Oğuzlardan boy olsun,
Korkut atam gibi yüce soy olsun,
Kırbir gece düğün olsun toy olsun,
Has bahçene fidan gibi DİK beni...

Söyleyenler binbir hazla söylemiş,
Ne bir eksik ne bir fazla söylemiş,
Eylemiş de, ne de güzel eylemiş,
Ta ezelden, sana yazmış HAK beni...

Hayat boyu gel beraber olalım,
Sevinçleri paylaşalım bölelim,
Ölürsek de sarılarak ölelim,
Ahirete uğurlama TEK beni...

DALLAR DA GÖVDENİN HAYAT YOLLARIDIR

KEMER = Akdeniz Bölgesi'nde, Batı Toroslar'ın eteklerinde kıyı şeridi boyunca uzanan Kemer ilçesi; doğuda Akdeniz, güney ve batıda Kumluca ilçesi , Kuzeyinde de Merkez ilçe ile çevrilidir. Kiriş, Tekirova, Çayova, Aslanbucak, Kuzdere, Beycik, Çamyuva, Göynük, Beldibi, Çıralı gibi birbirinden güzel yerleri ile Antalya turizminde önemli bir yere sahiptir.

1910 yılında Eski Köy adı ile anılan, günümüzdeki Kemer, 13 Eylûl 1991 tarihinden itibaren ilçe statüsü kazanmış, ilçeye bağlı 3 köy muhtarlığı 13 mahallesi mevcuttur. Günümüzde 4 belediye teşkilatı vardır. Bugün Kemer'in bulunduğu yerde, 1910'lu yıllarda Eski köy adı ile bilinen ve dağlardan gelen seller sonucu göl ve bataklıklardan oluşan bir yerleşim yeri vardı. Eski Köy halkı, kendilerini bu sellerden korumak için, dağların eteklerinde 23 km. uzunluğunda, taş duvar örmüşler bu nedenle de köye Kemer ismini yakıştırmışlardır.

İlçenin kıyı bandının uzunluğu 62 km'dir. Sınırları içinde Batı Toros Dağları bulunmakta olup, en yüksek tepesi 2365 m. ile Tahtalı Dağı'dır. Bu dağ denize en yakın ve en yüksek dağlarındandır. Ayrıca Teke Dağı 1382 m. ile, Çınarlı Panar Dağı 983 m. ile, Kerimler Dağı ve tepeler mevcuttur. Bunlara ilave olarak; Küçük ve büyük Çam Dağları, Yılanlı Dağı, Babasuyu Dağı, Sarıçınar Dağı, Delik Dağ, Kuz dağları, Çürük, Karıncalı, Zivelle, Kurupınar, Çalış, Atbükü, Yanar Dağları sayılabilir.

Kemer'de yayla niteliği taşıyan coğrafi şekil yoktur. Kısmen yayla niteliği sayılan; Yayla Kuzdere, Üçoluk, Gedelme, Beycik, Ovacık, Somakseri yaylaları bulunur.

Ekonomik geçim kaynağı bahçeciliktir. Şeriye sicilinde1246 tarihli bir fermanda Teke muhitinin halkının ziraatı yanında bina ve gemi inşaatına elverişli kerestecilik yapıldığı bilinir. Bölgede zeytin, turunç ve limon eskiden beri yetiştirilir. Geçmişinde gül yağlarıyla meşhur olduğu rivayet edilir. Beldibi, Göynük, Kemer (Eski Köy) Agva, Çayağzı, Tekirova, Çıralı köylerinin hepsinde narenciye bahçeleri vardı. Ayrıca sahillerinde susam, pamuk, mısır darısı ticareti de yapılırdı. 1984-2000 yılları arasında turistik tesislerin açılması, iş yerlerinin artması sonucu halkın ve ilçenin ekonomik yapısında büyük gelişmeler olmuştur.

Kemer'in tarihi ve turistik yerlerine baktığımızda; Karataş da Kilise, Kirseçik de ev kalıntıları, Osmanoğlu Mevkiinde Kale, ev, mezar kalıntıları ile havuz, Gedelme Mahallesinde ise ilk çağlardan kalma Gedelme Kalesi bulunmaktadır. Yayla Kuzdere de sık sık harabe izlerine rastlanır.

İlçe'nin kültürel yapısına baktığımızda; Likya İdyropolis kültürü, Roma ve Bizans kültürü, Olympos ve Çıralı da Hepasiaüs (Yanartaş) kültürü, Selcuklu dönemi ile başlayan Yörük kültürü ve bugünkü yaşam biçimi ilçenin kültürel yaşamlarını göstermektedir.

Tarihsel yapısına dokunacak olursak; Arkeoloji ve tarihi bilgiler ışığında Kemer'in tarihinin MÖ 690 yılına kadar uzandığı anlaşılmaktadır. Kemer'in bilinen ilk yerleşim yeri 15 km mesafede ilçenin güneybatısında bulunan önemli bir ticaret ve liman kenti durumunda bulunan Phaselis Antik kentidir. Şimdilerde Phaselis gerek plaj ve piknik alanları, gerekse tarihi dokusuyla bölgenin en ilgi çeken ören yerlerindendir.

Şehrin MÖ 690 yılında 1. Okios tarafından kurulduğu bilinmektedir. Bölgede bulunan Olympos (Çıralı, Yanartaş) antik kentinin bir vadinin iki yanında Helenistik devirde ve MÖ 2. yy' da kurulduğu anlaşılmaktadır ve adını Tahtalı Dağı'ndan almıştır. Kuzdere ve Gedelme Mahallesi içerisinde Romalılar döneminde kurulduğu sanılan tarihi şehir kalıntıları mevcuttur. Kemer (Idyropolis) antik kenti, Kemer Dağı'nın güneydoğu sahilindeki koyda MS 3. yy. erken Roma döneminde kurulduğu sanılmaktadır. Zamanında gemicilik ve ticaret bakımından önemli Likya liman şehri olduğu bilinmektedir. 12. yy. da bölge Selcuklular'ın egemenliğine geçmiştir. Bunun canlı şahidi, Akdeniz bölgesinde bilinen tek av köşkü olan; Kemer girişindeki orman içinde bulunan 1230-1248 yıllarına tarihlenen Selcuklu Av Köşkü' nün varlığıdır. Köşk, Türk İslam Sanatı geleneğinin tek örneği olma özelliğini taşımaktadır.

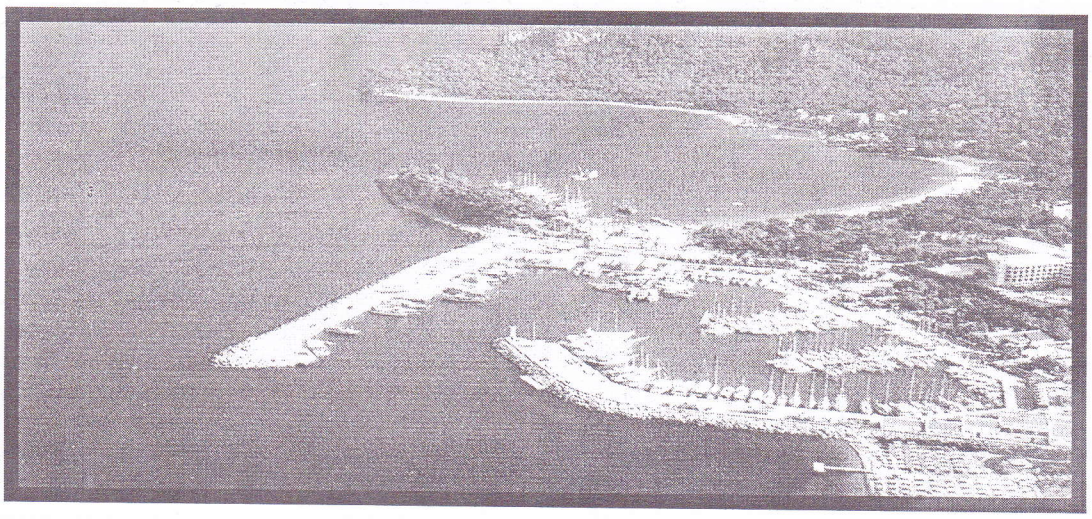

SELÇUKLU AV KÖŞKÜ GİRİŞİ - KEMER